

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 19 DECEMBER 1917

No. 103

INHOUD

	Blz.
ECONOMISCHE VOORLICHTINGSDIENST	945
Argentinië gedurende den oorlog.....	946
De Inflatie en de prijzen	948
Noorsche Schepenbestellingen in Engeland	949
De Spaansche buitenlandsche schuld in den oorlog.....	950
Index-cijfers	951
AANTEKENINGEN:	
Zweden's financiële politiek en de Nederlandsche hout- import	952
Britsch-Indië's absorptievermogen van edel metaal	952
De Bank of England en vreemde credieten	953
De Russische Staatsbank	953
De Canadeesche spoorwegen	953
INGEZONDEN STUKKEN:	
Een Nederlandsche IJzer- en Staalafabriek	953
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	954
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	955—964
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 12,—, buitenland en koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

In verband met het Kerstfeest en Nieuwjaar zullen de beide volgende nummers een weinig later verschijnen.

17 DECEMBER 1917.

In den toestand van de geldmarkt kwam de afgelopen week weinig of geen verandering. De stemming bleef vast en de koersen waren eerder nog iets hooger. Particulier disconto noteerde 3% à 4 pCt.; de prolongerende 4%, een enkelen dag 4% pCt.

* * *

Andermaal doet de Minister van Financiën een beroep op de geldmarkt tot plaatsing van schatkistpapier. Op Donderdag 20 December a.s. is de inschrijving opengesteld op zestig millioen gulden biljetten

en promessen. De promessen hebben een looptijd van ruim 3 maanden. De biljetten loopen echter slechts kort en vervallen, evenals die van de beide vorige inschrijvingen, op 7 Februari a.s.

Tevens is door den Minister bekend gemaakt, dat de gelegenheid tot inschrijving op de nieuwe 500 millioenleening zal openstaan op 2, 3 en 4 Januari a.s.

* * *

De vaste stemming voor wissels op alle oorlogvoerende landen, die reeds bijna 2 weken aanhield, kon de afgelopen week niet gehandhaafd blijven. Alleen Mark en Oostenrijksche Kronen mochten zich nog in een vaste stemming verheugen, maar de entente-wissels waren zeer flauw en ondergingen een scherpe daling. Zooals in de laatste maanden regelmatig geschiedt, was ook nu weder het grootste aanbod bij ontvangst van de Engelsche mail, welke circa 3 weken was uitgebleven. Nadat het aanbod hieruit was verwerkt, trad weder een klein koersherstel in.

Uit ontvangen koersberichten blijkt, dat ook weder gedurende deze periode van gebrek aan communicatie, de stemming in Londen regelmatig twee tot vier procent slechter was voor het Pond Sterling, dan hier te lande.

ECONOMISCHE VOORLICHTINGSDIENST.

Nu er eenige nadere bijzonderheden bekend worden omtrent de inrichting van den nieuw-ingerichten Economischen Voorlichtingsdienst in Groot-Brittannië zou ik, mede in verband met het artikel van Prof. Bruins in het vorig nummer van dit blad, nog gaarne een korte toevoeging leveren op het stukje, dat de „Econ. Stat. Berichten” in September j.l. over dit onderwerp wel wilde publiceeren.

Wellicht, dat de regeling, die thans in Engeland getroffen is, aanleiding geeft tot nadere overweging van de plannen, die hier nog in vrijwel nevelachtigen vorm schijnen te verkeeren.

Sir Arthur Steel-Maitland dan, die parlementair secretaris van den Board of Trade en onder-secretaris van Buitenlandsche Zaken is, werd in die dubbele qualiteit benoemd tot chef van den nieuwen Voorlichtingsdienst, die, gelijk bekend is, een schakel tusschen de beide departementen zal vormen.

Bij de aanvaarding van deze betrekking heeft hij op 6 December aan vertegenwoordigers van de Londensche pers een uiteenzetting van de functies van het Bureau gegeven. Daaraan ontleenen wij het volgende:

Sir Arthur wees er op, dat het bureau allereerst tot taak heeft eventueele geschillen uit den weg te ruimen, die zouden kunnen ontstaan tusschen den Board of Trade en Buitenlandsche Zaken, betreffende de werkzaamheden van consulaire ambtenaren en handelsattachés eenerzijds en de gestie van handelslichamen, die in den vreemde werken, anderzijds. Want —

en de Bagdadspoorweg is hiervan een zeer frappant voorbeeld — bijna elke groote onderneming, die in den vreemde werkzaam is, heeft zowel een politiek, als een zuiver economisch aspect.

Om de noodige samenwerking te bereiken, is het nieuwe bureau in de plaats getreden van de thans samengesmolten navolgende afdelingen:

a. de oude afdeling voor handelsinformaties van den Board of Trade,

b. het oorlogsinformatiebureau voor handelsaangelegenheden van het Foreign Office,

Dit bureau had niet alleen als ressort de blokkadequaesties, zwarte-lijst-aangelegenheden enz., doch ook de behandeling van economische vraagstukken, die bij het sluiten van den vrede ter sprake zouden komen:

c. het bureau voor buitenlandschen handel van het Foreign Office, dat zich behalve met de controle van vijandelijke ondernemingen in neutrale landen, ook bezig hield met de bestudeering der middelen, waardoor die vijandelijke ondernemingen op den duur door britsche kunnen worden vervangen.

en ten slotte d. de consulaire dienst en het consulaatswezen-zelf, dat voorloopig aan de persoonlijke controle van sir Arthur is toevertrouwd.

Uit deze verschillende bureaux is er nu een enkel gevormd, hetwelk uit twee afdelingen bestaat, n.l. de buitenlandsche (overzee) afdeling, die onderverdeeld is naar de verschillende vreemde landen of groepen daarvan en naar de verschillende deelen van het britsche imperium, en de afdeling „Vereenigd Koninkrijk”, verdeeld naar de verschillende takken van handel en industrie.

Terwijl dus de eerste afdeling zich voornamelijk heeft bezig te houden met het ontdekken en bestudeeren van nieuwe afzetgebieden in den vreemde, heeft de tweede tot taak de britsche handelaars en industriëelen geschikt te maken voor den handelsstrijd op de buitenlandsche markten.

Het nieuwe departement krijgt voor de richtige uitoefening van zijn taak verschillende bevoegdheden. Allereerst het recht tot het verzamelen van alle inlichtingen en gegevens, die het van belang acht, doch bovendien het recht om zelf op te treden in het belang van handel en verkeer in den vreemde. Dit beteekent, dat het bureau op eigen gezag voorbereidende maatregelen kan treffen voor te sluiten handelsverdragen, die dan op grond dier voorstudies door den Board of Trade definitief worden vastgesteld. Heeft zulk een verdrag echter in hoofdzaak een politiek aspect, dan valt het onder de competentie van het Foreign Office, dat echter niets definitiefs kan doen, zonder medewerking van het nieuwe bureau. Bij directe aanraking met vreemde mogendheden; blijft, als voorheen, de tusschenkomst van het Departement van Buitenlandsche Zaken onontbeerlijk.

Verder krijgt het Bureau van Voorlichting nog een adviseerende commissie naast zich, samengesteld uit en door de financieele en andere belanghebbenden in zijn werkzaamheden, zoodat bij elke voorkomende quaestie de stem van de practijk onmiddellijk, desgewenscht, geraadpleegd kan worden, zonder dat het noodig is door een publieke bespreking slapende honden (in casu: mogelijke concurrentie in het buitenland) wakker te maken.

Verder heeft het Bureau reeds aanstonds stappen gedaan om den handel met andere deelen des Rijks te bevorderen door de benoeming van niet minder dan zestien handelscommissarissen, wier werkkring ten opzichte van de economische belangen van het moederland ongeveer dezelfde is, als die der consuls en handelsattachés in vreemde landen. Tot dusverre waren er in het geheel slechts vier, die reisden, en dus onmogelijk zóó van de toestanden in het uitgestrekte wereldrijk op de hoogte konden zijn als wel wenschelijk kon worden geacht. De nieuwbenoemde zestien „commissioners” krijgen thans elk een bepaald rayon, waaraan zij zich geheel hebben te wijden.

Door op deze wijze de „possibilities” en de behoeften op economisch gebied te bestudeeren en de resul-

taten daarvan in één hand te vereenigen; hoopte Sir Arthur Steel-Maitland, dat het mogelijk zal zijn de hulpbronnen van het land op de intensiefste en voordeligste wijze te exploiteeren en inderdaad heeft het er veel van, dat dit op deze wijze verwezenlijkt kan worden. Mits natuurlijk het bureau niet „verbureau-t”, zooals wel eens schijnt voor te komen in het land van de „red tape”.

In elk geval lijkt het of ook voor ons land uit de organisatie van dezen dienst allicht iets te leeren zou zijn.

Den Haag, Dec. 1917.

J. H. A.

ARGENTINIË GEDURENDE DEN OORLOG.

Gedurende de oorlogsjaren heeft in de Vereenigde Staten van Amerika zich de uitvoer sterk ontwikkeld en het is van algemeene bekendheid in hoe hooge mate door dien uitvoer de bevolking haar welvaart nog heeft zien toenemen. Nog steeds is de uitvoerhandel in de Vereenigde Staten buitengewoon levendig. Naarmate zich het gebrek aan scheepsruimte sterker doet gevoelen, doen de Europeesche landen voortdurend meer moeite hun behoefte aan overzeesche artikelen te dekken in het uitvoerland, dat op den kortsten afstand gelegen is. Op die wijze wordt het grootste voordeel getrokken van de beschikbare scheepsruimte en voor vele der meest noodige artikelen zijn juist de Vereenigde Staten in de gelegenheid deze met de kortste zeereizen aan Europa te verschaffen. Beteekent de vermindering der scheepsruimte dus voor de Vereenigde Staten niet in die mate onmiddellijke afnemering van den uitvoer, voor de meer verwijderde landen is zulks in des te sterker mate het geval.

Tot deze laatste landen behoort ook Argentinië. In den eersten oorlogstijd zijn ook daar voordeelen behaald met een grooten uitvoer tot goede prijzen voor de hoofd-uitvoerartikelen: graan en veeteeltproducten. Langen tijd heeft echter deze toestand niet geduurd en al spoedig begon het aantal schepen, dat in de Argentijnsche havens aankwam, ter belading naar Europa, vooral wat het graan betreft, op onrustbarende wijze af te nemen. Reeds heeft het in 1916 dikwijls groote moeite gekost de hoeveelheden graan, die zich in de uitvoerhavens ophoopten, geregeld verladen te krijgen. Zoozeer zijn enkele keeren de prijzen door deze omstandigheid gedrukt, dat zelfs sprake is geweest van het invoeren van minimumprijzen door de Argentijnsche Regeering. De in de laatste maanden van 1916 en het voorjaar 1917 binnengehaalde graanoogsten in Argentinië waren echter van kleinen omvang, zoodat de Regeering zich zelfs in Maart van dit jaar gedwongen heeft gezien, den uitvoer van tarwe en meel te verbieden. Ook van maïs en vooral van lijnzaad waren zeer beperkte hoeveelheden van den nieuwen oogst voor uitvoer beschikbaar en toch is gedurende 1917 het aanbod van scheepsruimte voor den uitvoer van Zuid-Amerika voortdurend zoozeer afgenomen, dat het zelfs niet mogelijk is geweest, die zeer beperkte kwantiteiten graan en lijnzaad tezamen met de overgebleven voorraden van het vorige jaar ten volle uit te voeren. Wel bewogen de graanprijzen zich voortdurend op een hooger peil dan in 1916, gedeeltelijk tengevolge van locale oorzaken in verband met de kleine oogst-opbrengsten, gedeeltelijk tengevolge van geringe voorraden in de andere uitvoerlanden en in Europa en bovendien nog wegens de ongunstige berichten, die in het voorjaar van 1917 over de in Amerika en Europa te velde staande gewassen werden verspreid. Te weinig heeft zich bij die prijsbeweging echter doen gelden het steeds toenemende gebrek aan scheepsruimte. Men was zich niet voldoende bewust van het hierin schuilende gevaar en was er te zeer van overtuigd, dat Europa het Argentijnsche graan voor de dekking zijner behoeften noodig had en dat dus ten slotte door de Entente-rijken wel stoomschepen zouden worden aangewezen voor belading in Argentijnsche havens. Tot groote teleurstelling van de eigenaren van graan in Argentinië is die verwachting echter slechts in zeer

geringe mate vervuld. Het verbruik van graan in de voor invoer in aanmerking komende Europeesche landen is door verschillende bezuinigingsmaatregelen afgenomen en Noord-Amerika heeft door ongekende uitputting zijner voorraden in het eerste halfjaar van 1917 in veel sterker mate in de behoefte kunnen voorzien, dan aanvankelijk verwacht werd. Later bleek zoowel in de Vereenigde Staten als in Canada de tarweoogst vrij bevredigend uitgevallen te zijn, terwijl de daar geoogste hoeveelheden der andere graansoorten, die tegenwoordig in veel sterker mate dan vroeger, niet slechts voor veevoeder doch ook voor menselijk voedsel, gebruikt worden, zeer groot waren. De Entente-rijken kwamen daardoor niet in de noodzakelijkheid meer dan zeer beperkte hoeveelheden graan van Argentinië te betrekken. Het aantal der schepen, die zij ter belading met graan naar Argentinië zonden, nam dan ook voortdurend af. Deze vermindering wordt tezamen met de sterke bemoeilijking der neutrale scheepvaart in Argentinië steeds meer gevoeld als een sterke bedreiging van de welvaart van het land.

Minder verontrustend dan voor den graanuitvoer is de toestand voor den export van de voortbrengselen der veeteelt. Wel is de vleeschuitvoer uit de Vereenigde Staten gedurende de laatste oorlogsjaren toegenomen, doch op dit gebied heeft Argentinië de concurrentie van Noord-Amerika minder te vrezen dan bij den uitvoer van zijn graanoverschot. Noord-Amerika is niet in staat aan het grootste gedeelte van de zeer sterke Europeesche vraag naar vleesch te voldoen en het is een gelukkige omstandigheid voor Argentinië, dat geen op korter afstand van Europa liggend land daartoe wel in de gelegenheid is. De uitvoer van producten der veeteelt is dan ook in Argentinië van 1916 tot 1917 zelfs toegenomen. Daarmee heeft het land dus althans een zijner twee belangrijkste exportbedrijven, ondanks de vervoermoeilijkheden, op bevredigende wijze in stand kunnen houden. Vrij geregeld zenden de Entente-rijken stoomschepen ter belading met vleesch, huiden en wol naar de Argentijnsche havens.

Hoezeer echter de totale voor den uitvoer beschikbare scheepsruimte in Argentinië gedurende de oorlogsjaren is afgenomen, blijkt uit het volgende staatje, dat het aantal en de grootte in netto-register tons aangeeft van de stoom- en zeilschepen, die in de jaren 1913-1917 in de Plata-rivier zijn aangekomen en ook van daaruit later weder met lading vertrokken.

	Stoomschepen		Zeilschepen	
	Aantal	N.R.tons	Aantal	N.R.tons
1913.....	2.421	6.788.067	167	207.383
1914.....	1.938	5.408.359	101	120.636
1915.....	1.932	4.838.087	134	172.624
1916.....	1.688	4.059.975	258	385.211
1917.....	1.100	2.400.000	250	350.000

Uit deze cijfers blijkt tevens hoezeer in de laatste jaren weder zeilschepen voor de Argentijnsche vaart in gebruik zijn genomen ter tegemoetkoming in de groote verliezen aan stoomschepen. De cijfers voor 1917 zijn schattingen met als basis de voor het eerste halfjaar 1917 bekende cijfers. Aan het eind van 1917 zal echter blijken, dat de schattingen in geen geval te hoog zijn geweest.

Zoolang bij voortdurend van den oorlog de geallieerde landen hunne behoefte aan graan kunnen blijven dekken uit de op korter afstand van Europa gelegen Vereenigde Staten en Canada, zal men in Argentinië nauwelijks eenige verbetering in het gebrek aan scheepsruimte mogen verwachten. Dit is voor het land zeer zeker een verontrustend vooruitzicht, te meer nu juist in 1918 zeer veel meer graan voor uitvoer beschikbaar zal zijn dan in de laatste twee jaren. Tarwe, haver en lijnzaad, waarvan de oogsttijd nu is aangebroken, zullen zeer bevredigende opbrengsten geven met flinke overschotten voor uitvoer. Daarbij komt, dan omstreeks April de maisoogst, die, wanneer het weder niet zeer ongunstig is, zeer waarschijnlijk belangrijk meer zal opleveren dan de abnormaal kleine oogst van het vorige jaar. Men kan verwachten, dat de Entente-

landen voorloopig hunne behoeften aan tarwe, haver en mais wel in de Vereenigde Staten zullen kunnen dekken, waar de oogst der twee laatstgenoemde graansoorten zeer groot is geweest. Het zal zeker voor Argentinië, mocht de vrede nog eenigen tijd op zich laten wachten, zeer bezwaarlijk zijn, zich van zijn overschotten te ontdoen.

Waar uitvoer van landbouwproducten zoo hoog noodig is voor een geregelde ontwikkeling der financieele krachten van bevolking en regeering van Argentinië, ligt het voor de hand, dat men zich daar over de naaste toekomst zeer ernstig ongerust maakt. Een kleine troost ligt hierin, dat in de Vereenigde Staten en Canada de opbrengst van lijnzaad dit jaar zeer klein is en men dus in de Vereenigde Staten meer dan gewoonlijk op invoer zal zijn aangewezen. Er mag dus worden verwacht, dat scheepsruimte voor aanvoer van lijnzaad uit Zuid- naar Noord-Amerika door de Regeering te Washington ter beschikking zal worden gesteld. Het vooruitzicht van een goeden graanoogst en de verwachting, dat men daarvan slechts een klein gedeelte zal kunnen uitvoeren, heeft in Argentinië reeds sterke prijsdaling van alle graansoorten, die in den afgeloopen zomer daar zeer hoog in prijs waren, teweeggebracht. Toch zijn zij in vergelijking met vroegere jaren nog hoog te noemen en bieden zij den producent nog een ruime winst. Als in het gebrek aan scheepsruimte niet eene groote verbetering komt, bestaat er alle aanleiding om verdere daling te verwachten: Misschien zullen de Europeesche neutralen en Brazilië nog in de gelegenheid komen, hunne behoeften in Argentinië te dekken, doch deze zijn niet van voldoende omvang om het gevaar, dat Argentinië bedreigt, af te wenden.

Het is duidelijk, dat de Argentijnsche Regeering met open armen iederen overzeeschen kooper van graan zal verwelkomen en het deed mitsdien eenigszins humoristisch aan, onlangs in onze kranten te lezen, dat die Regeering gunstig beschikt had op het verzoek van Nederland en Spanje, om binnenkort onderscheidenlijk 500.000 en 300.000 ton tarwe uit Argentinië te mogen uitvoeren, mits aan zekere voorwaarden werd voldaan. De Argentijnsche Regeering verkeert toch op dit punt allerminst in een positie, die haar aanleiding kan geven voorwaarden te stellen.

De sterke vermindering in het scheepvaartverkeer op de Argentijnsche havens en daarmee in den invoer en uitvoer, heeft tengevolge gehad, dat de Argentijnsche inkomsten uit invoerrechten, havengelden, loods-gelden en dergelijke bronnen zeer sterk zijn verminderd. De inkrimping van handel en bedrijven en speciaal van die, welke met den invoer in verband staan, heeft ook de opbrengsten der gewone belastingen doen tégenvallen en de Argentijnsche Regeering tracht nu vermeerdering harer inkomsten te verkrijgen door scheepvaart en handel zwaar te belasten. In de begroting voor 1918 heeft zij daarbij een naar veler meening zeer gevaarlijk stelsel ontwikkeld. Zij wenscht namelijk alle afschrijving, kosten en onderhoudskosten van havens en haveninrichtingen volledig te laten betalen door de scheepvaart door het heffen van hooge havengelden. Voor de haven van Buenos Aires berekent zij het jaarlijks op die wijze te verkrijgen bedrag op vijftien millioenen pesos, de helft voor interest en amortisatie, de andere helft voor nieuwen bouw en onderhoud. Bij de zoo sterk verminderde scheepvaart beteekent dat bedrag een zeer hoog havengeld, dat Buenos Aires, nu reeds een dure haven, op dit punt in nog ongunstiger positie zou brengen. Niet de havengelden alléén zullen echter de kosten der havens dienen goed te maken; want daarnaast stelt de Regeering eene belasting op de vracht voor, die vóór het vertrek van het schip moet worden betaald. Als gevolg van beide belastingen voorziet men niet slechts achteruitgang van de te zwaar belaste havens, doch tevens wordt geklaagd, dat het weer de producent, de landbouwer en veehouder zal zijn, die ten slotte de belastingen te dragen heeft. Op de wereldmarkten zullen de prijzen der Argentijnsche artikelen niet met de hoogere

op het vervoer drukkende belastingen kunnen worden verhoogd en het resultaat zal zijn, dat de exporteur bij onveranderden verkoopprijs, doch verhoogde vervoerkosten een lageren prijs aan den producent betaalt. Hetzelfde geldt voor de eveneens door de Regeering voorgestelde uitvoerrechten. Voorgesteld werd oorspronkelijk een algemeen uitvoerrecht van 2 pCt. der waarde op het oogenblik der verscheping. Uitzonderingen worden echter gemaakt voor de voornaamste uitvoerartikelen, zijnde gemaen, vrijwel alle veeteeltproducten en quebracho-extract. Voor al deze artikelen is een speciaal tarief van vaste bedragen per duizend kilogram voorgesteld. Voor levende paarden en muil-dieren bedraagt het voorgestelde uitvoerrecht vijf goudpesos per stuk. Wederom ligt het voor de hand, dat dit uitvoerrecht niet door de koopers in het invoerland betaald zal worden in den vorm van een hooger prijs voor het artikel. Die prijzen worden door de wereldmarkt beheerscht en de exporteur in Argentinië zal weder aan den producent een lageren prijs dan vroeger betalen. In alle voorgestelde belastingen ligt dus een eenzijdige benadeeling van landbouwers en veehouders met de kans, dat scheepvaart en handel nog verder verminderen.

Het voorstel der Regeering is in onderzoek bij eene parlementaire commissie, die, met behoud der hoofdgedachte, op vele punten veranderingen voorstelt. Voornamelijk in de berekening van het uitvoerrecht stelt de commissie eene verandering voor. Zij wenscht in de eerste plaats 2 pCt. te heffen van de waarde op het tijdstip der verscheping, doch tevens 10 pCt. van het bedrag, dat die waarde meer bedraagt dan door de Regeering daarvoor vast te stellen basis-prijzen. Van het bedrag, waarmee dat meerdere de helft van den basisprijs overtreft, wordt 15 pCt. geheven. Om voor de belastingschuldigen de berekening te vergemakkelijken, zal eene commissie maandelijks de voor de geheele maand geldende en volgens genoemd voorschrift berekende, hoogte der belasting voor ieder artikel vaststellen. Dit bedrag zal met den loop der marktprijzen voortdurend veranderen en het zal dus voor een exporteur dikwijls van groot belang zijn, goederen in eene bepaalde maand verscheept te krijgen. Het komt zeer zelden voor, vooral in de tegenwoordige tijden van gebrek aan scheepsruimte, dat een handelaar in een enkele maand goederen kan koopen, verkoopen en verscheepen. Het uitvoerrecht brengt dus een nieuwen speculatieven factor in het exporteursbedrijf.

Het is mij nog niet bekend, of en in welken vorm de Regeeringsvoorstellen wet geworden zijn. Indien zij in den oorspronkelijken hier beschreven vorm zijn aangenomen, kunnen zij op den Argentijnschen uitvoerhandel van zeer nadeeligen invloed zijn, doch indien de geallieerde landen zulk eene behoefte krijgen aan Argentijnsch graan en Argentijnsche veeteeltproducten, dat zij hunne schepen naar Argentinië ter belading zenden, zonder veel aandacht te wijden aan de prijzen, die zij te betalen hebben, dan kunnen de nieuwe belastingen de Argentijnsche Regeering uit hare financiële moeilijkheden brengen zonder de producenten te veel te schaden. Zulk een toestand, waarin de belastingen niet op den producent drukken, zou echter niet anders dan tijdelijk kunnen zijn en bij intreding van meer normale omstandigheden zou de producent zeker weder degene worden, op wie de belastingen worden afgewenteld. Indien de geallieerden werkelijk genoodzaakt werden den Argentijnschen uitvoerhandel weder tot de oude ontwikkeling te brengen, dan zou alleen reeds hierdoor de Argentijnsche Regeering, ook zonder de nieuwe voorstellen, hare financiële positie veel zien verbeteren.

Weinigen verwachten echter zulk een gunstige ontwikkeling der gebeurtenissen en met afgunst ziet men in Argentinië hoe in de Vereenigde Staten de oorlog den uitvoer tot enorme ontwikkeling en een belangrijk deel der bevolking tot groote welvaart heeft gebracht, terwijl Argentinië, dat toch evenzeer levensbehoeften voor uitvoer ter beschikking heeft, met zooveel minder tevreden moest zijn.

J. S.

DE INFLATIE EN DE PRIJZEN. 1)

In de „Economiste français” van 10 November j.l. vervolgt A. Raffalovich zijne beschouwingen over het inflatie-vraagstuk, aan de hand van het verslag van het debat, dat in het Britsch Statistisch Genootschap gehouden werd naar aanleiding van de verhandeling van Professor Shield Nicholson over dit onderwerp.

In een volgens zijn zeggen zeer onvolledig relaas geeft schrijver de opinies weer van eenige der voornaamste sprekers.

Vooreerst van den directeur van de Engelsche „Economist”, den bekenden schrijver Hartley Withers. Deze verwoede voorstander van het heffen van belasting tot het uiterste, stelde de Regeering verantwoordelijk voor de bestaande inflatie. 2) Hij gelooft niet, dat de currency notes op eene noemenswaardige wijze het goud zouden hebben verdrongen. Deze notes zijn in omloop gebracht op het oogenblik, dat de crisis uitbrak, toen de banken en particulieren geld oppotten. Toen waren er ruilmiddelen noodig om in het tekort te voorzien; sedert dien is het gele metaal niet in dezelfde verhouding in de circulatie teruggekeerd als vroeger. Het oppotten is verminderd onder den drang van het beroep op de vaderlandsliefde. In Januari 1917, ter gelegenheid van de uitgifte van de derde oorlogsleening is er veel goud ingeleverd. Van het goud, dat de banken tot zich genomen hebben, weet men niets.

De President van een der grootste Londensche banken en directeurs van andere instellingen verzekeren, dat zij beter van goud zijn voorzien dan ooit te voren. Er bevindt zich minder goud bij het publiek en er is niets in omloop.

De vermeerdering van de ruilmiddelen valt niet tegen te spreken. De inflatie spreekt zich uit in de aangroeiing van de banksaldi, als gevolg van de regeeringsmaatregelen (belastingen, leeninggelden, credietoperaties met de banken, echter niet met de kapitalisten). De prijsstijging, de vermeerdering van de oorlogskosten doen toenemen de ontevredenheid van de arbeidersklassen, die zich beklagen, dat zij uitgebuit worden.

De inflatie werkt terug op de wisselkoersen met het bedenkelijk gevolg, dat deze zich ten nadeele van Engeland hebben gekeerd.

De Engelsche gouden standaard wordt op het oogenblik beschermd door den duibootenoorlog, zegt Hartley Withers, omdat daardoor de kosten van verscheping van het goud zoo gestegen zijn. Als deze verhindering na den oorlog zal zijn weggenomen, acht hij het in de eerste maanden van den vrede eene uiterst moeilijke zaak om den gouden standaard te handhaven.

Wat nu de vraag betreft, of niet de prijsstijging somtijds inflatie kan veroorzaken, schaaft Hartley Withers zich aan de zijde van hen, die de voorkeur geven aan een eenvoudige beschouwing dezer kwestie, welke Professor Nicholson onwetenschappelijk noemt, hetgeen hij gaarne toegeeft. Van den eenen kant constateert hij eene groote vermeerdering van de ruilmiddelen; van den anderen kant eene groote prijsstijging. Hij gelooft, dat de vermeerdering van ruilmiddelen een van de hoofdoorzaken is van de prijsstijging. Zonder die vermeerdering van geld zouden sommige artikelen, waarnaar veel vraag was, duurder geworden zijn en andere minder gezochte zouden daarentegen in prijs zijn gedaald. De stijging was echter ongeveer algemeen.

Het is wel opmerkelijk, hoe bij de discussies men telkens weer terug kwam bij de financiële politiek

1) Zie de Economisch-Statistische Berichten van 14 November 1917.

2) De Economist kant zich fel tegen de financiële politiek van de Regeering gedurende den oorlog. „Financing the war by inflation”, zooals het blad die politiek gemakshalve weergeeft, „is een zoo dwaas en onrechtvaardig systeem, dat men het, ware het opzettelijk ingevoerd, slechts misdadig zou kunnen noemen.” (Zie het nummer van 23 Juni 1917, pag. 1145).

der Regeering, als voornaamste oorzaak van de ongezone uitbreiding der circulatie-middelen.

Prof. Nicholson gaf dan ook in zijn repliek duidelijk te verstaan, dat hij van meening was geweest in den geest van het Economisch Genootschap te handelen, om bij de behandeling van het belangrijke vraagstuk de politiek buiten de deur te houden en zoo min mogelijk het beleid van de Regeering in het debat te betrekken. Nu hij echter uit de woorden van den heer Hartley Withers begrepen had, dat men in deze vergadering niet zoo angstvallig te dien opzichte gestemd was, speet het hem zich in zijne verhandeling beperking te hebben opgelegd. In dit verband haalde hij de woorden van den dichter aan:

„Poets lose half the praise they would have got
Were it but known what they discreetly blot.”

In elk geval heeft deze zitting van de Royal Statistical Society buitengewone belangstelling getrokken. Men betreurede het, dat de inleider zijn onderzoek bepaald had tot Engeland en de wensch werd geuit, dat onder de bescherming van de Society een uitgebreid onderzoek zou worden ingesteld naar den loop der prijzen in de wereld sinds het begin van den oorlog. De stijging van de goederen-prijzen en van de loonen is niet het gevolg van plaatselijke omstandigheden, maar hangt samen met den geheelen wereldtoestand.

De persoonlijke indruk, welken Raffalovich heeft van het verband, dat bestaat tusschen de vermeerdering van betalingsmiddelen en de prijsstijging der goederen, is door de besprekingen in de Statistical Society niet gewijzigd. Volgens hem is de inflatie niet het eenige element van de duurte. De moeilijkheden bij de productie, bij de verdeling van goederen, bij het voorraad maken, zijn factoren, welke tot de prijsstijging bijdragen. Is echter eenmaal inflatie ingetreden, dan bestaat het gevaar, dat zij als een rollende sneeuwbal door eigen kracht steeds grooter wordt.

Met White constateert Raffalovich het bestaan van „the law of accelerating issue and depreciation,” de wet van de versnelling in de uitgifte van ruilmiddelen en der waardevermindering daarvan. Als recent voorbeeld haalt hij Oostenrijk-Hongarije aan, waar men de uitgifte van papiergeld, uit gebrek aan andere middelen, met drie milliard moest vergrooten, zoodat men daar met versnelden pas op den weg van het geldmaken voortgaat.

Raffalovich wijst nog op een wetsontwerp, dat in Frankrijk geformuleerd is geworden, om naast het bankbiljet eene rentegevende staatsobligatie te laten circuleeren. De voorstanders zagen in deze muntobligatie een middel om hen, die niet aan de vrijwillige staatsleeningen hadden medegedaan op deze wijze te dwingen geld aan den Staat te leenen. Raffalovich noemt dit nieuwe ruilmiddel een financieel martelwerktuig, leidende tot anarchie op het gebied van het muntwezen en dat slechts uitgevonden kan worden door menschen, die bij het voortduren van den oorlog aan zinsverbijstering zijn gaan lijden.

Het laatste verslag der Nederlandsche Bank heeft de aandacht van Raffalovich getrokken en hij merkt op, dat de President dier Bank zich schaaft aan de zijde van hen, die het uitsluitend verband van de inflatie met de stijging der goederenprijzen en der loonen ontkennen. Bij het geven eenige cijfers betreffende de vermeerdering der bankbiljetten-circulatie en van den goudvoorraad bij de Nederlandsche circulatiebank, teekent Raffalovich aan, dat ook hij niet tot het inzicht kan komen, dat het goud van zijne suprematie zou hebben ingeboet. Hij herinnert aan de goudpolitiek der Scandinavische landen en verklaart zich niet te kunnen vereenigen met de weinig welwillende houding van de circulatiebanken dier landen, die de geallieerden bij gebrek aan remise bemoeilijkten in de vereffening hunner schulden in goud, terwijl het zenden van goederen achterwege moest blijven, omdat de verdere bestemming dier goederen den geallieerden verdacht voorkwam.

Ten slotte wijst Raffalovich op de overgangsperiode, welke onmiddellijk zal volgen op de staking

der vijandelijkheden en het sluiten van den vrede en welke bij scherpzinnige opmerkers bezorgdheid wekt. Ook in dit opzicht werd Raffalovich getroffen door eene zinsnede in het laatste verslag der Nederlandsche Bank, waarin de mogelijkheid voorzien wordt van eene crisis na den oorlog, welke die van 1914 nog in de schaduw zou kunnen stellen. „Ofschoon,” zegt Raffalovich, „deze waarschuwing gericht wordt tot vreemdelingen, mag men ze wel in gedachte houden.”

Mr. L. F. A. M. v. O.

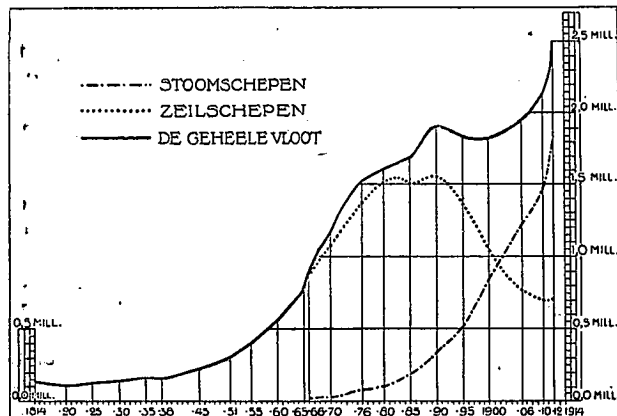
NOORSCHER SCHEPENBESTELLINGEN IN ENGELAND.

In het onlangs verschenen werk: Noorwegen, zijn handel, nijverheid en verkeer, van de hand van den correspondent der *N. R. Ct.* in Christiania, den heer L. Lacomblé, een lezenswaardig boek dat aangenaam aandoet door zijn smaakvolle verzorging¹⁾, leest men:

„De Noorsche scheepsbouw heeft heel wat wisselende tijden meegemaakt, wezenlijk afhankelijk van den ontwikkelingsgang van de scheepsrederij. Na een zeer gelijkmatige maar beperkte werkzaamheid in de eerste helft der vorige eeuw, begon de scheepsbouw van af 1850 zeer krachtig te bloeien, zoowel wat omvang van het bedrijf als ook wat de constructie der schepen betrof. De Noorsche scheepswerven legden vooral in de jaren van '70 een groote werkzaamheid aan den dag. Dit bereikte haar toppunt in het jaar 1875, toen er 253 zeilschepen gebouwd werden met een capaciteit van 72.257 ton en 11 stoomschepen met een capaciteit van 1.307 ton. Sedert nam de scheepsbouw geleidelijk af en slonk tot een minimum in, terwijl het nog lang duurde voor men in Noorwegen op eenigszins grooter schaal stoomschepen begon te bouwen. Maar in de laatste jaren is hierin een verandering gekomen en nu vindt men niet alleen werven voor stoomschepen in Christiania en Bergen, maar ook in Frederikstad, Drontheim, Grimstad, Stavanger e. a. plaatsen.”

Het is den lezer bekend, dat Noorwegen een eerste plaats inneemt in de rij van zeevarende mogendheden en het is voornamelijk de tramp-vaart, waarop dit land zich is blijven toeleggen. Zoo is het dan ook duidelijk, dat van de gezamenlijke bruto vracht, die in 1910 door Noorsche schepen in de buitenlandsche vaart verdiend werd, meer dan 115 miljoen Kr. uit de vrachtvaart tusschen vreemde landen en ongeveer 25 miljoen uit de scheepvaart tusschen Noorwegen en het buitenland voortvloede.

Wij lasschen hier een graphiekje in, waartoe eene teekening in het hiervoren geciteerde werk tot voorbeeld heeft gestrekt. De Noorsche handelsvloot in de jaren 1814 tot 1914 vindt men daarin voorgesteld, uitgedrukt in bruto registertonnen. Stoom- en motorschepen zijn opgenomen voor zoover boven 25, zeilschepen voor zoover boven 50 ton.

Het Noorsche scheepsregister voor 1917 vermeldt 2036 schepen van meer dan 100 ton, waarvan de totaalinhoud bedroeg 2.562.395 ton.

¹⁾ Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Mij.

Behoeft het dus geen verwondering te wekken, dat bij de specialiseering, welke Noorwegen aan dezen¹⁾ voor het land zoo betekenisvollen, bedrijfstak geeft, het aandeel, dat dit land zou hebben te dragen in de molestverliezen — met name, die door de actie der duikbooten — groot zou worden²⁾, anderzijds bezorgde de conjunctuur van het oogenblik aan het land ongekende baten uit de vrachtaart.

Voor de ontvangsten staan dan ook de volgende cijfers te boek, afgerond in millioenen kronen: in 1910, 140; in 1911, 161; in 1912, 188; in 1913, 219; in 1914, 211; in 1915, 474; in 1916, volgens de *Frkf. Ztg.*, het ontzaglijke cijfer van 1060 millioen Kr., waarvan 968 mill. verdiend zijn door de stoomschepen en 92 door zeilschepen.

Een en ander heeft de vraag naar schepen in Noorwegen natuurlijk zeer sterk gestimuleerd. Het zou te ver voeren, en ligt niet in de bedoeling van dit bericht, een volledig relaas te geven van de wijze, waarop Noorwegen getracht heeft buitenslands in de behoefte aan schepen te voorzien, voor zoover de nationale industrie, waarvan in de bovenstaande aanhaling een beeld gegeven werd, te kort schoot. De belangrijkste gebeurtenissen daarbij genieten trouwens algemeene bekendheid; men weet, dat Noorwegen een groot aantal schepen van het buurland, Zweden, overnam, daarnaast kent men hier te lande de Noren als koopers van schepen, eene aangelegenheid, die ook hier herhaalde malen de aandacht trok, en evenzeer zal de lezer zich herinneren, dat Japan tot leverancier van vrachtschepen verheven werd. In normale tijden zou natuurlijk voor de hand hebben gelegen, dat de buitenlandsche bestellingen voor een zeer belangrijk deel Engeland hadden opgezocht en, zooals spreekt, trachten ook thans de Noorsche scheepvaartmaatschappijen nog de aanvulling der vloot uit Groot-Brittannië gaande te houden, juister gezegd, voor de toekomst te verzekeren.

Een niet onbetekenende kwestie, die zich daarbij heeft voorgedaan, moge thans nog nader in oogenschouw worden genomen. De publieke attentie schijnt zich alweer grootendeels van het onderwerp te hebben afgewend, maar de economisch-politieke overwegingen, die men gereede kan aannemen, dat de oorzaak waren van het dispuut, wettigen nog eenige plaatsruimte hiervoor te vragen.

Het is begrijpelijk, dat het den Engelschen weinig genoeg doet, dat de neutralen hooge baten incasseeren uit de zeevaart, veelal hunne positie bij voortdurende verbetering, terwijl zij zelve door de verplichtingen van den oorlog afgehouden worden van het emplooi, dat een even gunstig financieel en economisch resultaat zou kunnen bieden. Deze gevoelens worden dan ook volstrekt niet verholten; de consequenties zijn ons ten volle bekend! Noorwegen dat weliswaar belangrijke transportdiensten aan het Britsche rijk bewijst, ziet zich niettemin tegenover dit antagonisme geplaatst. Nu dateert de jalousie de métier tusschen deze landen niet van gisteren. Noorwegen heeft nog lang zijn baat gezocht bij zeilschepen, trouwens het bestanddeel zeilers in de vloot van Noorwegen is nog steeds aanmerkelijk. Blijkens de Lloydscijfers van 1912 telde men 637 zeilschepen tegen 1495 stoomschepen, hetgeen een gunstige numerieke verhouding is voor de eersten. Terwijl nu Noorwegen groote aantrekkingskracht vertoonde voor de zeilschepen, die Engeland afstootte, wilde het beloop der geschiedenis, dat vermakelijkerwijze dit materiaal in handen van de nieuwe eigenaars, voor Albion een sterke concurrentie teweegbracht, dat wil dan zeggen: in de lange tramp-vaart.

Er werden verschillende motieven genoemd, waar-

om de noorsche ondernemingen het peil van hunne bedrijfskosten lager konden houden. Een belangrijke oorzaak is gelegen in het bedrag der gage, welke op noorsche schepen nog de eenheid bezit met den in het algemeen bescheiden standaard, die het leven in Noorwegen kenmerkt. Ook wisten de Noren in de vóór-oorlogsche jaren, toen het molestatie-gevaar zich nog niet deed gevoelen, de verzekering van het vaart-risico goedkooper te financieren dan bij de buitenlandsche reederijen het geval was.

Nu maakt zich ook zeer zeker in Noorwegen de terugslag van den oorlog in het bedrijfsleven bemerkbaar, maar dit kan er niet veel toe af doen, dat Engeland weinig animo gevoelt mee te helpen om Noorwegen het behoud van zijn oorlogs-successen te verzekeren, door het land in hoogere mate gunstig te situeeren tegenover de belanghebbenden binnen eigen grenzen. In het recente voorval, dat wij hiervoren op het oog hadden is dit gevoelen duidelijk aan het licht getreden.

Door noorsche reederijen zijn contracten voor den bouw van schepen afgesloten met engelsche werven, waarbij zeer merkwaardige bepalingen zijn getroffen. Tot de constructie zal eerst worden overgegaan, wanneer het britsche gouvernement te kennen zal hebben gegeven, dat hiertegen geen bezwaren bestaan, daarentegen betalen de noorsche contractanten reeds thans een aanzienlijk deel van de bouwkosten. Fairplay berichtte, dat voor omtrent 80 schepen contracten zijn afgesloten. Door één enkele maatschappij is de levering van 32 schepen aangenomen, alle van één en hetzelfde type, met afmetingen van 420 bij 54 en 26 voet. De prijzen belopen voor de onderscheidene schepen: voor booten met een tonneninhoud van 4050 ton deadweight, plm. £ 30 per ton; voor een type van 5500 ton, plm. £ 27 per ton, en voor een tweetal nog grootere types, resp. 8000 en 9250 ton deadweight, £ 24 en £ 26 per ton. De aantrekkelijkheid van de contracten is nog aanmerkelijk vergroot door de toevoeging eener clause, dat alle prijsstijging, die zich na de teekening zal doen gelden ten aanzien der grondstoffen, arbeidsloonen enz., door de bestellers gedragen wordt.

Critiek is aan deze transacties, die maar dadelijk een „serious menace to the maritime supremacy of Britain” werden genoemd, niet bespaard gebleven. Men wees er op, dat deze bestellingen zich merkwaardig kort vertoonden hadden, nadat het wetsontwerp in Duitschland aan de orde gesteld was, voor den wederopbouw van de koopvaardijvloot. Men trok de parallel met de Ver. Staten, die zich gehaast hadden het meereendeel der scandinavische contracten voor de constructie van schepen te annuleeren, zoodra het amerikaansche land zich geschaard had onder de oorlogvoerenden. Al lacht de uitermate gunstige financieele regeling den britschen betrokkenen dan ook ten zeerste toe, toch verneemt men algemeen de opvatting, dat dergelijke contracten — al moge de overheid hare bevoegdheid behouden, uit hoofde van de Defence of the Realm Act — verwerpelijk zijn en per saldo de voortvarendheid, waarmede voor de nationale behoefte zal worden gebouwd, alsmede den prijs van het materieel, ongunstig zullen influenceeren. Het ligt voor de hand, dat niet met zooveel woorden de concrete aandrang wordt uitgesproken, die zonder groote scherpzinnigheid achter de bezwaren te zoeken is, integendeel krijgt Noorwegen nog een veer voor de goedgezindheid, waarmee het zijne schepen voor het belang der Entente in den grond heeft laten boren, de hulde waarop men — tenminste van een der partijen — kan rekenen, wanneer men zich, om stereotiepe woorden te gebruiken, als een „wirklich Neutraler” gedraagt.

DE SPAANSCH- BUITENLANDSCHE SCHULD IN DEN OORLOG.

Overeenkomstig hetgeen in andere neutrale Europeesche staten geschied is, heeft ook Spanje het actieve saldo van zijn handelsbalans gedurende de laatste 3

¹⁾ De Shipping Board in de Vereenigde Staten schatte de handelsvloot van Noorwegen in de Atlantische vaart op 1 September j.l. 1.800.000 tons, in de Pacificvaart 50.000 tons.

²⁾ Tot 20 October j.l. 495 stoomschepen met 810.122 ton gross en 162 zeilschepen met 156.300 ton gross.

jaren belangrijk zien stijgen. Ook naar Spanje is dientengevolge een flinke zijtak van den breeden goudstroom gevloeid, die de neutrale landen is gaan bespoelen. De goudvoorraad der Bank van Spanje steeg n.l. sedert begin 1914 tot einde 1916 met Pes. 779 millioen op Pes. 1341 millioen en is sindsdien verder toegenomen; hij beliep n.l. omstreeks het midden van het loopende jaar Pes. 1535 millioen. Het heeft dan ook geenszins verwondering gewekt, dat de Spaansche valuta in het buitenland al spoedig tot ver boven het goudpunt is gestegen en, teneinde van deze conjunctuur profijt te trekken, is de Regeering gedurende den oorlog aangevangen met het op ruime schaal intrekken van Spaansche waarden, welke zich in 't buitenland bevonden. Het oog werd daartoe voornamelijk geslagen op de in Frankrijk in groote posten gehouden 4 pCt. Buitenlandsche schuld („Extérieurs") en verschillende spoorwegfondsen. Aldus gebruik makende van het belangrijke agio van de Peseta in Frankrijk (eind October 1917 circa 34 pCt.), kocht de Spaansche regeering tot begin Juni 1917 voor een totaal van ca. Pes. 1 milliard aan deze waarden in, t. w. rond Pes. 476 millioen „Extérieurs" en rond Pes. 524 millioen spoorwegfondsen. Het bedrag der zich in het buitenland bevindende „Extérieurs", dat op 1 Januari 1916 nog circa 1028 millioen Peseta's van de oorspronkelijke 1976 millioen bedroeg, verminderde daardoor tot rond 550 millioen Peseta's.

In verband met den terugkeer van dit deel van de buitenlandsche schuld heeft een regeeringsbesluit reeds vroeger het oorspronkelijke verbod voor Spaansche onderdanen om „Extérieurs" te houden, opgeheven, terwijl voorts kortelings door de Spaansche regeering besloten werd, de verandering der nog uitstaande „Extérieurs" in binnenlandsche rente langs wettelijken weg te doen plaatsvinden, met medewerking van een banksyndicaat onder leiding van de Bank van Spanje. Gezien n.l. de gretigheid, waarmede Spanje ook het restant van zijn schuld aan het buitenland wenschte af te lossen, heeft de Fransche minister Klotz kort geleden met de Spaansche regeering eene overeenkomst gesloten, die voor Spanje kan leiden tot zoogoed als volledige delging van zijne buitenlandsche schuld, terwijl genoemde minister er voor zijn land een flinke verbetering voor de gedeprecieerde valuta door meent te verkrijgen.

Hoewel het Fransche bezit aan „Extérieurs" aanmerkelijk verminderd is, schijnt echter toch nog het overgrootste gedeelte van de nog uitstaande buitenlandsche schuld van Spanje in Frankrijk te berusten. Volgens die overeenkomst, die dus door wet bekrachtigd zou worden, zou de Bank van Spanje gemachtigd worden, op het bezit der Fransche regeering aan „Extérieurs," een bedrag, dat tegenwoordig nog slechts Pes. 100 millioen bedragen moet, 75 pCt. van de nominale waarde voor te schieten. In Fransch particulier bezit zouden zich, volgens officieele schatting, nog 435 millioen Peseta's van het fonds bevinden en ook deze zouden tot sterking van de valuta „gemobiliseerd" worden. Op eene onteigening zou deze mobilisatie niet neerkomen. De bezitters zouden slechts gedwongen worden, ze tegen vergoeding van 1 pCt. p.a. aan den Staat te leenen. Op deze wijze zou de Fransche regeering zich in Spanje een handelscrediet van rond 400 millioen Peseta's kunnen verschaffen. Wellicht zouden de geschetste voorvallen er na den oorlog toe kunnen leiden, dat ook deze 535 millioen „Extérieurs", zoo goed als de geheele rest der buitenlandsche schuld van Spanje uitmakende, duurzaam in het moederland zouden blijven, waardoor Spanje zou zijn gekomen tot nagenoeg geheele intrekking van zijne 4 pCt. buitenlandsche eeuwigdurende schuld van 1881, hetgeen voor het land zou neerkomen op een zeer belangrijke besparing (Pes. 20 millioen) van aan het buitenland uit te keeren rente. In ieder geval is reeds uit hoofde van de tot dusver genationaliseerde schuld

een dergelijke belangrijke besparing van zulke rente verkregen, dat de nationaliseering wel eens na den oorlog zou kunnen blijken een zeer gunstige verandering in de Spaansche handelsbalans te hebben gebracht. Een niet te versmaden „O.W."-post voor het land!

INDEX-CIJFERS.

„Het index-cijfer der „Economist" voor November vertoont een verdere, zij het geringe, stijging. Het totaalcijfer nam toe met 67, evenzoo veel als verleden maand, het index-cijfer met ruim 3. De „Economist" berekent, dat percentsgewijs de groepen van 31 Juli 1914 tot 30 November 1917 gestegen zijn met:

I. Granen en Vleesch.....	113,8 %
II. Andere voedingsmiddelen.....	92,9 %
III. Weefstoffen.....	169,3 %
IV. Delfstoffen.....	82,5 %
V. Diversen.....	143,0 %

Totaal index-cijfer..... 124,9 %

Hieronder volgt de gewone staat:

Data	Granen en vleesch	Andere voedingsmiddelen genom.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Juli „	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Aug. „	641	369	626	474	588	2698	122,6
„ Sept. „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
„ Oct. „	656½	400½	560	458	657	2732	124,2
„ Nov. „	683	407½	512	473	684½	2760	125,5
„ Dec. „	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
„ Febr. „	845	411	552½	561½	761	3131	142,3
„ Mrt. „	840	427	597	644	797	3305	150,2
„ April „	847	439½	594½	630	816	3327	151,2
„ Mei „	893	437	583	600	814	3327	151,2
„ Juni „	818	428	601	624	779	3250	147,7
„ Juli „	838½	440½	603	625	774	3281	149,1
„ Aug. „	841	438½	628	610½	778	3296	149,8
„ Sept. „	809½	470½	667	619½	769	3336	151,6
„ Oct. „	834	443½	681	631½	781	3371	153,2
„ Nov. „	871½	444	691	667½	826	3500	159,1
„ Dec. „	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ Jan. 1916	946½	465	782½	761½	884½	3840	174,5
„ Febr. „	983	520½	805½	801½	897½	4008	182,2
„ Mrt. „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
„ April „	970½	511	794½	895	1019	4190	190,5
„ Mei „	1024	529	805	942	1019	4319	196,3
„ Juni „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
„ Juli „	961	525	797	881	1040	4204	191,1
„ Aug. „	999½	531½	882	873	1086	4372	198,7
„ Sept. „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
„ Oct. „	1124½	543	990½	850½	1087½	4596	208,7
„ Nov. „	1177½	558	1091	850½	1102	4779	217,2
„ Dec. „	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ Jan. 1917	1310	561	1137	825½	1119½	4953	225,1
„ Febr. „	1312½	581½	1189	829½	1159½	5072	230,5
„ Mrt. „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
„ April „	1362	642	1240	842	1293	5379	244,5
„ Mei „	1376½	648	1261½	839½	1286½	5412	246,0
„ Juni „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
„ Juli „	1333½	607	1512	840	1296½	5589	254,4
„ Aug. „	1342	670	1504½	830	1311½	5658	257,1
„ Sept. „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
„ Oct. „	1226½	724	1575½	824	1351	5701	259,1
„ Nov. „	1236½	679	1660½	848	1344	5768	262,2

In de cijfers betreffende de eerste twee groepen, die der levensmiddelen, weerspiegelt zich de voortgaande prijszetting van overheidswege, ditmaal uitgestrekt tot thee en Deensche boter, beide vallend onder de tweede groep. Granen en aardappelen waren iets lager, schapenvleesch iets hooger. De groep der weefstoffen vertoont de sterkste toeneming, wederom gevolg van de prijsstijging van de katoen. Middling American bereikte thans 23 d. per pond tegen 21.2 de vorige maand, en de overige prijzen rezen naar verhouding.

Intusschen schijnt, naar Messrs. Robert Barbour en Bros. Ltd. berichten, de vraag af te nemen, terwijl zij meenen te kunnen waarnemen „rather more than an undercurrent of uneasiness at the hurricane advances established during the previous few weeks.” Een order van den Cotton Control Board heeft intusschen het aantal voor Amerikaansche katoen te benutten spindles verder beperkt. Steenkool was vaster en tin steeg in November met niet minder dan £ 32¼ per ton, waarmede de recordprijs van £ 291 per ton werd bereikt. Rubber daalde, talk steeg.

Kleinhandelsprijzen. — Naar gewoonte volgen hieronder de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.). Gelijk den lezer bekend is, worden thans nog slechts cijfers gepubliceerd voor de artikelen, waaromtrent in de verslagmaand en de daaraan voorafgaande door dezelfde coöperaties prijsopgaven werden verstrekt.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1e half- jaar 1917	Sept. 1917	Oct. 1917
Kaas (Leidsche) ..	140	139	160	180	207	233	246
Koffie	94	88	91	100	108	126	126
Margarine	127	99	102	110	118	123	123
Olie (boter)	94	97	130	149	194	252	300
„ (raap)	136	137	192	214	282	323	—
Stijfsel	103	107	130	157	243	387	—
Stroop	100	100	125	161	179	182	182
Suiker (basterd) ..	89	91	105	115	116	116	116
„ (melis)	85	89	98	102	103	103	103
Thee	112	113	116	119	125	117	117
Zout	80	80	90	90	100	100	100

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

AANTEKENINGEN.

Zweden's financieele politiek en de Nederlandsche houtimport. —

De Engelsche post brengt nadere bijzonderheden omtrent de regeling, in Zweden getroffen met betrekking tot de financieele politiek des lands. Een paar maanden geleden is ingesteld een Finanzrat, welks voorzitter is de president der Rijksbank, de heer V. L. Moll. Alle financieele transacties met het buitenland staan onder controle en behoeven de medewerking van den Finanzrat. De verleenning zelve der credieten aan het buitenland blijft echter overgelaten aan de particuliere banken, die hierbij onder zekere voorwaarden op de Rijksbank voor herdisconteerung kunnen steunen. Een lichaam, dat, als de N. U. M. hier te lande, voor de verdere credietverleenning de bankiers komt ontlasten, heeft men in beginsel niet willen oprichten. De bankiers vragen in den regel een halfjaarlijksche provisie van 1 pCt. benevens bankdisconto. Bij den huidigen stand van het disconto op 7 pCt. komt dit dus neer op een jaarente van 9 pCt. De jongste discontoverhooging wordt dan ook, o.a. door de Frkf. Ztg. en vermoedelijk niet ten onrechte, mede in verband gebracht met de talrijke aanvragen om valutacredieten, die bij de oogenblikkelijke wisselkoersen van alle zijden inkomen.

Dat onder deze omstandigheden een samengaan van de Nederlandsche houtimporteurs voor het doen slagen van de onderhandelingen over een valutacrediet op aannemelijke voorwaarden, van groot belang is, behoeft geen nader betoog. Mits aaneengesloten, staat Nederland ten opzichte van den houtaanvoer tegenover Zweden niet zwak. Vertrouwd mag dan ook worden, dat onze houthandel zich zal gedragen naar de dezer dagen door het bestuur der Amsterdamsche Houtimporteursvereniging rondgezonden circulaire, waarin er thans met nog grooter klem dan vroeger op aangedrongen wordt, op geene wijze af te wijken van het genomen besluit om geene contracten met Zweden

af te sluiten dan in guldens en zonder koersgarantie of bijbepaling, waardoor den geest van het op 1 Augustus genomen besluit geweld wordt aangedaan. Het feit, dat Zweden tegenover aankopen onzer regeering een bedrag aan goud van vijf millioen tegen goudpariteit aanvaardt, bewijst ten overvloede, dat tenslotte met hen te praten valt. Te meer, waar, naar het gerucht wil, een zeer belangrijke goederenlevering onzerzijds deel van de overeenkomst uitmaakt.

Britsch-Indië's absorptievermogen van edel metaal. — Nu ook hier te lande de vraag naar de toekomst van het goud aan de orde is gesteld, kan het zijn nut hebben aangaande de merkwaardige positie, die Britsch-Indië op de goud- en zilvermarkt inneemt, enkele cijfers te geven, ontleend aan het weekbericht van Messrs. Samuel Montagué & Co., van 15 November j.l. De cijfers betreffen den invoer sedert 1893 van goud en zilver voor particuliere rekening, uitgedrukt in rupees (f 0,80).

	Goud	Zilver
1893-94....	31.465.300	152.787.264
1894-95....	17.562.800	78.027.273
1895-96....	50.292.692	83.297.162
1896-97....	44.911.790	85.841.738
1897-98....	72.812.221	131.950.644
1898-99....	88.400.542	90.439.025
1899-00....	114.478.674	95.106.458
1900-01....	118.713.827	45.922.253
1901-02....	82.976.205	113.507.591
1902-03....	131.466.553	121.090.721
1903-04....	201.311.752	118.120.869
1904-05....	201.311.745	112.155.553
1905-06....	147.429.714	61.783.175
1906-07....	184.707.817	87.302.041
1907-08....	207.346.032	120.858.260
1908-09....	84.042.295	142.276.236
1909-10....	250.175.218	124.085.517
1910-11....	278.925.134	117.745.711
1911-12....	414.936.057	119.284.876
1912-13....	412.907.855	99.072.187
1913-14....	282.264.071	83.940.378
1914-15....	107.035.506	110.668.261
1915-16....	52.441.821	66.110.252
1916-17....	125.944.494	15.595.527
Totaal....	3.720.668.123	2.376.968.972

Eenig begrip van deze cijfers kan men krijgen, wanneer men weet, dat de goudabsorptie in de genoemde 24 jaren ongeveer overeenkomt met den geheelen goudvoorraad bij het uitbreken van den oorlog, van de centrale banken van Engeland, Frankrijk en Duitschland tezamen en dat in de hoogste jaren, 1911-'12 en 1912-'13, per jaar het opgenomen bedrag ongeveer het dubbele was van den ganschen goudvoorraad der Nederlandsche bank bij het uitbreken van den oorlog en niet minder beliep dan bijna ½ van de toen eveneens zeer hooge wereldgoudproductie. Al dit goud en zilver, vermeerderd in den oorlog nog met een goed deel van het circulerend metaalgeld, is grootendeels ¹⁾ in de bevolking verdwenen. De verklaring van dit merkwaardig verschijnsel van „hoarding”, schatvorming, dat, al is het niet in zoodanige dimensies, in alle Oostersche landen — en in de huidige tijden niet enkel daar — bekend is en, getuige het laatste verslag der Javasche bank, ook in ons Indië thans tot moeilijkheden leidt, wordt in normale tijden voor een goed deel gezocht in de afwezigheid van andere wijzen van belegging, op hare beurt weder ten nauwste samenhangende met het ontwikkelingspeil der bevolking. Intusschen meent de Britsch-Indische Controller of the Currency in zijn Report of the Operations of the Indian Currency Department 1916-1917 dat het verschijnsel afnemende is, dat het „hoarding” althans in den laatsten tijd meer uitsluitend in de afwezigheid van de beleggingsmogelijkheid dan wel in den vrijen wil van den Britsch-Indiër zijn oorzaak vindt. De „Statist”, die het rapport uit-

¹⁾ Zie hierover nader Keynes, Indian Currency and Finance blz. 150 v.

voerig bespreekt, wijst in dit verband nog op de wel meer gehoorde meening, dat vooral in den lateren tijd de oorzaak van het verschijnsel mede voor een deel te zoeken is in het stijgend verzet, dat in het bewustzijn van de massa der bevolking zou binnendringen tegen de Mohammedaansche en Hindoesche wet, die erfrecht uitsluitend aan de mannelijke afstammelingen toekent. De bij leven aan echtgenooten en dochters ten geschenke gegeven sieraden zouden in dien gedachtengang dus tevens de functie hebben van steun voor later.

Wat van dit alles evenwel zij, bovenstaande cijfers zijn voldoende om de uitspraak van Keynes waar te maken, dat zoo spoedig de Britsch-Indiërs „learn to leave off their unfertile habits and to divert their hoards into the channels of productive industry and to the enrichment of their fields, they will have the money markets of the world at their mercy”.

De Bank of England en vreemde credieten. — De gezamenlijk door de Engelsche Regeering en de Bank of England gevoerde politiek, om zooveel mogelijk beschikbaar liquide kapitaal toe te voeren naar de schatkist, is zich in steeds consequenter vorm gaan afteekenen. Naast den maatregel 5 pCt. schatkistbiljetten vrijelijk „over the counter” beschikbaar te stellen, kwam het toestaan van een rente van 4 pCt. op deposito's bij de Engelsche Bank. De gevoerde politiek is meer dan eens het voorwerp geweest van ernstige discussie. Achttē men aan den eenen kant het opzetten van de rente op de geldmarkt, wegens den speculatie-werenden invloed, juist en zag men er bovendien een uitnemend middel in om buitenlandse, speciaal neutrale credieten aan te trekken, aan den anderen kant werd gemeend, dat dit tegelijk de regeering dwong tot het kiezen van een hoog rentetype op de vaste leeningen en dus den staat door een reeks van jaren tot een belangrijk rente-offer noodzaakte. Vandaar dat met name de „Economist” al in het begin van 1917 met klem betoogde, dat het gewenscht was een onderscheid te maken tusschen eigen geld en geld uit den vreemde en dat de rente van het eerste moest worden verlaagd, terwijl aan het laatste als lokmiddel een hooge rente gegeven moest blijven.

Thans is een eerste stap in deze richting gezet, doordat de Engelsche bank eind November haar depositorente voor „foreign money” van 4 op 4½ pCt. verhoogd heeft, terwijl de rente voor Engelsch geld 4 pCt. blijft of lager, wanneer niet aangeboden door de Clearing Banks. Merkwaardig op zichzelf, is de maatregel bovendien wel een duidelijk bewijs, hoe volstrekt kunstmatig de toestanden op de Londensche geldmarkt, weleer de meest vrije markt ter wereld, allengs geworden zijn.

De Russische staatsbank. — Reeds eenige weken vindt men als laatsten weekstaat van de Russische staatsbank in dit blad dien van 29 October j.l. vermeld. De Times deelt thans mede, dat sedertdien geen latere weekstaten ontvangen zijn en stelt de vraag of dit wellicht in verband kan staan met het bericht, dat de president der bank door Lenin zou zijn gevangen genomen. Het blad meent intusschen te weten, dat het goud der bank uit Petrograd zou zijn weggevoerd en in veilige bewaring zou zijn. Overigens vertoonden de weekstaten in de laatste maanden een droevig beeld van den toestand waarin het Russische circulatie- en credietwezen verkeerde. De bankbiljettencirculatie, welke voor den oorlog 1,6 milliard roebel bedroeg, was een maand of zes geleden reeds tot 10 milliard gestegen en belooft op den laatst gepubliceerde weekstaat ruim 18 milliard. De laatste weken noteerden voor het meerendeel sprongen van ruim een half milliard, gepaard aan gelijke toeneming van den post „schatkistbiljetten”. Onder deze omstandigheden verkrijgt het bericht, dat er een oogenblik moeilijkerheden zijn geweest, omdat er niet voldoende papier was voor het drukken der bankbiljetten, een hoogen graad van waarschijnlijkheid.

De Canadeesche spoorwegen. — Een paar maal reeds — nos. 74, pag. 401 en 77, pag. 460 — is in dezen jaargang melding gemaakt van de plannen tot het brengen van orde in het weinig schematische en „overbuilt” Canadeesche spoorwegstelsel, ingediend door een van Regeeringswege ingestelde commissie, en van het afwijkend advies van den president van het New York Central System, tevens lid der commissie. De plannen strekten tot reorganisatie van de Canadian Northern, de Grand Trunk en de Grand Trunk Pacific Cy. in een systeem, waarin evenwel de Canadian Pacific, die volkomen op eigen beenen kan staan, niet zou worden betrokken. Het afwijkend advies beval een eenigzins andere oplossing aan en keerde zich verder voornamelijk tegen een mogelijk deelhebben of ingrijpen der Regeering.

De Chronicle van 5 November deelt thans mede, dat een van de eerste daden van het nieuwe coalitie-ministerie in Canada geweest is het instellen van een „co-operative railroad council”, waarin de leiders der genoemde particuliere maatschappijen, de Canadian Pacific inclus, alsmede de staatsspoorwegen zitting hebben. Het schijnt niet de bedoeling, zoover te gaan als in Engeland, waar de regeeringscommissie practisch het geheele bedrijf in handen heeft. Wel echter zal het „council” zeggenschap hebben over het gansche wagenpark, dat naar behoefte kunnen verdeelen, hierbij „the country's railroad map as a unit” bezien, voorts het medegebruik op de bestaande lijnen kunnen regelen en in het algemeen aan alle maatregelen van concurrentie een einde maken. Het gevolg zal reeds dadelijk zijn, dat, zooals de premier, Sir Robert Borden, in het Lagerhuus mededeelde, de Canadian Pacific zich hierdoor een anders noodzakelijke uitgaaf van \$ 100 millioen zal zien bespaard.

De beslissing van Canada is ook als precedent niet zonder beteekenis. Ook in de Vereenigde Staten toch is, als bekend, het vraagstuk op het oogmerk in onderzoek. Intusschen is bij de ingewikkelde spoorwegtoestanden aldaar en de ontzaglijke kapitaalbedragen er bij betrokken, de oplossing in de Vereenigde Staten zeer veel moeilijker.

INGEZONDEN STUKKEN.

EEN NEDERLANDSCHE IJZER- EN STAAL-FABRIEK.

Mijnheer de Redacteur,

Met veel belangstelling volg ik de beschouwingen in Uw blad over het hier te lande te vestigen Hoogovenbedrijf. Ook in Uw blad van 12 dezer vind ik weer een interessant artikel daarover van K.

Deze inzender komt tot de conclusie, dat de geografisch-economische basis voor het nieuwe bedrijf gezond is en dit tegen te spreken is niet de bedoeling van dit schrijven. Wel echter trekt het mijn aandacht, dat ik in de beschouwingen over bovenbedoeld onderwerp steeds tevergeefs zoek naar een uiteenzetting over het niet te onderschatten gevaar, dat er m.i. schuilt in de concurrentie van den kant van Duitschland, reden waarom ik, hoewel geen industrieel zijnde, dan ook minder optimistisch gestemd ben over de te verwachten resultaten van het bedrijf dan menig ander, waaronder ook de geachte inzender K.

Onder welke verhoudingen toch werken onze oostelijke naburen? Het antwoord hierop kan kort zijn. Zij hebben een reusachtig afzetgebied binnen eigen grenzen en wel tot prijzen, die zij zelf kunnen vaststellen en waarbij zij niet of heel weinig geleid worden door de prijzen, waartoe het buitenland aan de markt is. En daarin ligt juist hun groote kracht. Het is wel overbodig te releveeren, dat dit een gevolg is van de protectie, die de Duitsche regeering aan de „Schwerindustrie” verleent. Gesteund door den grooten afzet in eigen land en door de daarop gemaakte winsten, is deze industrie steeds in staat haar overproductie daar ter markt te brengen, waar dit

haar goeddunkt en lijkt het mij heelemaal niet zoo onwaarschijnlijk, dat daarvoor in de eerste jaren dan in het bijzonder ons land zal worden uitgekozen, m.a.w. dat ons land gebruikt wordt voor de algemeen bekende „dumping“-politiek. Het is toch niet aanneemelijk, dat onze oostelijke naburen rustig zullen toezien, dat hun het afzetgebied hier te lande door het nieuwe Hollandsche bedrijf wordt ontnomen.

Dat onze regeering aan een zoodanige concurrentie gemakkelijk een einde kan maken door eenvoudig aan het Hollandsche bedrijf dezelfde protectie te verleen als de Deutsche industrie van haar regeering verkrijgt, is een middel, dat onze regeering wel niet zal, resp. zou aanwenden, want dit middel kon dan wel eens erger blijken te zijn dan de kwaal. Dat dit gevaar dus ernstig onder de oogen moet worden gezien, zal wel ieder met mij eens zijn en ik betwijfel geen oogenblik of dit is inderdaad gebeurd.

Dat het gevaar van een *niet te weren* buitenlandse concurrentie veel zwaarder weegt dan alle andere factoren, die pleiten vóór de oprichting van het bedoelde hoogovenbedrijf, is mijn vaste overtuiging en niets zal mij dan ook aangener zijn dan van een meer bevoegd beoordeelaar, (misschien wil Uw geachte inzender K. zoo vriendelijk zijn), zijn opinie in deze richting te mogen vernemen. Tot op dit oogenblik staat bij mij nog lang niet vast, dat de *economische* basis voor het nieuwe bedrijf gezond is.

v. R.

[De redactie heeft mij de gelegenheid geboden het een en ander op te merken, naar aanleiding van het ingezonden artikel van den heer v. R.

Ik ontveins mij niet, dat de nieuwe onderneming wellicht aan de concurrentie van een hoog georganiseerd tegenstander het hoofd zal hebben te bieden.

Evenmin ontken ik de mogelijkheid, dat deze tegenstander gebruik kan maken van het bekende dumping-systeem en dat hij hiertoe financieel in staat zou kunnen worden gesteld door de winsten, behaald in de eigen gekartelleerde markt. Waarin ik echter met den geachten inzender van meening verschil is: 1°. dat dumping zékerlijk zal worden toegepast en 2°. dat de mogelijkheid dezer abnormale concurrentie zoo zwaar zou moeten wegen, dat men van de oprichting eener eigen industrie behoorde af te zien. Wat het eerste punt betreft, acht ik de toepassing van het dumping-systeem daarom volstrekt geen zekerheid, omdat niemand voor zijn plezier beneden kostprijs verkoopt. Het beoogde doel moet den inzet waard zijn en niet op andere wijze te bereiken zijn. De Nederlandsche onderneming is slechts een baby, vergeleken bij haar Deutsche collega's, de totale productie zal slechts ca. 1 pCt. bedragen van de Deutsche productie van ijzer en staal. Tegen een kleinen gezonden concurrent is het vaak kostbaar en niet loonend te strijden. Als de prijzen bedorven worden, lijdt de groote oome heel wat erger dan de kleine broeder en zoo er gestreden moet worden, zou de strijd wel eens overgebracht kunnen worden op markten, die de groote oome liever niet bedorven zag. Naarmate een industrie vollediger georganiseerd is, des te meer is het haar vaak ongewenscht kleine mededingers te lijf te gaan. Zeker, indien de kleine concurrent op het eerste alarm de vlag zou moeten strijken, dan ware het beter maar heel niet te beginnen, doch de Nederlandsche onderneming wordt door machtige doopvaders ten doop gehouden en zal tegen een stootje kunnen. Na den oorlog zal Duitschland zijn aandeel in den export wenschen te herwinnen om zijn betalingsbalans in het reine te krijgen, maar bij de enorme behoeften, die overal bestaan zullen, acht ik het minstgenomen onwaarschijnlijk, dat Duitschland voor het plaatsen zijner overproductie tot dumping den toevlucht zal moeten nemen. Een wellicht geringere export tegen hooge prijzen, zou wel eens beter aan het doel kunnen beantwoorden de betalingsbalans te herstellen, dan een grotere export tegen dumping-prijzen. Enfin, ik acht het zuiver speculatie iets hierover met zekerheid te voorspellen. De

mogelijkheid eener felle Deutsche concurrentie is niet uitgesloten, doch deze mogelijkheid is volstrekt geen zekerheid. En nog minder ben ik van oordeel, dat deze mogelijkheid zoo zwaar zou moeten wegen, dat daardoor van de oprichting behoorde te worden afgezien. Ook wanneer dumping tegen de nieuwe onderneming zou worden toegepast, zou daardoor de *economische* basis van het nieuwe bedrijf nog niet zijn aangetast; het zou de financieele basis kunnen schaden, desnoods schokken, de economische basis echter wordt bepaald door de factoren, die de productiekosten bepalen en de afzetmogelijkheden beïnvloeden. De voornaamste dezer factoren behandelde ik in mijn vorige artikelen. Indien de slotsom dezer beschouwingen zou zijn, dat de Nederlandsche onderneming onder omstandigheden zal werken, die voor de hoogte van de productiekosten en voor de ruimte der afzetmogelijkheden niet ongunstiger zijn dan die welke bij onze burens bestaan, dan is de *economische basis gezond*. Om aan eventuele dumping het hoofd te kunnen bieden, moet bovendien de *financieele* basis krachtig zijn.

A propos, heeft de geachte inzender zich wel eens rekenschap gegeven, hoezeer in theorie het dumping-spoek evenzeer onze geheele machine-industrie bedreigt? Geldt niet eveneens voor deze, dat de Duitschers op hun eigen markt in staat zijn winsten te maken, die hun in de gelegenheid stellen de overproductie voor elken prijs daar te plaatsen, waar zij dat wenschen en zien wij niet, ten spijt van deze theorie, dat de Nederlandsche industrie zich ontwikkeld heeft en wel zonder eenige protectie of bescherming? Dumping kan een gevaarlijk strijdmiddel zijn, is in het algemeen echter een spookachtige bedreiging, waardoor wij ons in het verleden niet hebben laten afschrikken en dit, naar ik hoop, in de toekomst evenmin zullen doen.

K.]

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Aardappelen. Volgens mededeeling van het B.M.V. schijnt uit de voorloopig door deskundigen opgemaakte raming van den beschikbaren voorraad aardappelen te volgen, dat, al moge er voorloopig nog geen reden zijn, aan te nemen, dat wij er niet zullen komen, toch een voorzichtige aardappelpolitiek gewenscht is. De consumptie is grooter dan andere jaren, terwijl niettegenstaande contróle toch aardappelen aan het vee vervoerd worden en ook partijen aan bederf onderhevig zijn. Van de gemeentelijke reservevoorraden is op het oogenblik ongeveer ⅓ afgeleverd. Voor den eersten tijd zijn voor onmiddellijk gebruik beschikbaar geelvleezige zandaardappelen, maar niet in zoo voldoende mate, of t. z. t. zullen hoogstwaarschijnlijk ook wltvleezige soorten voor de consumptie moeten worden bestemd.

In Zeeland en Zuid-Holland zullen de Friesche Borigers en Eigenheimers niet verder in distributie worden gebracht, doch bewaard moeten blijven om een eventueel tekort in poters aan te vullen.

Granen en alcoholbereiding. Het B.M.V. wijst er op, dat bierbrouwerijen reeds sinds het vorige jaar geen graan meer ontvangen, terwijl de branderijen gerantsoeneerd zijn tot een zoodanig percentage van hun normale productie als overeenkomt met de behoefte aan gist. Op het oogenblik is echter een plan in overweging om binnen korten tijd de verstrekking van graan aan branderijen geheel te staken.

Teelt van export- en handelsgewassen. Met bezwaren tegen de maatregelen, door de regeering getroffen om de teelt van gewassen voor export niet voordeliger te doen zijn dan de verbouw van gewassen, die voor binnenlandsch gebruik kunnen dienen, kan geen rekening worden gehouden. Ook voor het oogstjaar 1918 zullen dergelijke maatregelen worden getroffen. Zij zullen van toepassing zijn op alle gewassen, die in grootere hoeveelheid worden geteeld dan voor de binnenlandsche behoefte noodig is; alsook

voor die, welke producten opleveren, die niet gerekend kunnen worden tot de eerste levensbehoeften.

Teelt van gewassen op contract. Met klem wordt gewaarschuwd tegen het afsluiten van contracten voor den verbouw van suikerbieten en andere gewassen voor het oogstjaar 1918. Bij het nemen van maatregelen van welken aard ook, zal door de regeering met zoodanige contracten geen rekening worden gehouden.

Zachte zeep. Met ingang van 16 dezer is het rantsen zachte zeep van 0,4 K.G. per hoofd per vier weken verminderd tot 0,25 K.G.

Aangezien in het belang van de volksvoeding het verbruik van oliën en vetten in de zeepindustrie zoo veel doelnijk behoort te worden beperkt, zal voortaan ook de verstreking der z.g. industriezeep slechts in hoogst noodzakelijke gevallen geschieden en tot niet grooter hoeveelheid dan 25 pCt. van de in de voorafgaande periode verstrekte hoeveelheid.

Vetten. Van het verbod om plantaardige en dierlijke vetten of samenstellingen daarvan, behalve natuurboter, te verwerken in producten van bakkerij of banketbakkerij of voor het bereiden van spijzen te gebruiken in hotels, restaurants, enz. kan door den betrokken burgemeester tot 1 Januari ontheffing worden verleend voor thans nog bij genoemde inrichtingen in voorraad zijnde partijen.

Leder-distributie. De nieuwe distributieregeling voor huden en leder, die zoo spoedig mogelijk in werking zal worden gesteld, geeft de bevoegdheid allen verkoop, aflevering en vervoer stop te zetten, niet alleen de schoenfabrieken, maar ook bij de handelaren en de schoenloobierij. De bedoeling is te kunnen komen tot een verdeling van alle in het land aanwezige leder producten en wel zóó, dat een bepaald deel kan worden bestemd voor particuliere reparatie, een ander deel voor legerdoeleinden en een derde deel voor aanmaak van nieuwe schoenen. Teneinde het noodige overzicht te verkrijgen is bij de schoenfabrieken en grossiers een inventarisatie gehouden van de bij hen aanwezige voorraden schoenwerk. Met de wetenschap, die men thans heeft van de beschikbare hoeveelheden huden en looistoffen, kan aldus worden overzien, niet slechts hoeveel leder en lederwaren er is en, met de voorraden huden en looistoffen, nog geproduceerd kan worden, maar ook op welke wijze die voorraden het best over de verschillende producenten kunnen worden verdeeld, daarbij uitgaande van de gedachte, dat eerst, zooveel mogelijk, het reeds vervaardigde schoenwerk moet worden opgeruimd. M.a.w. de schoenfabrieken zullen gerantsoeneerd worden naar den maatstaf der beschikbare hoeveelheden leder en hun voorraad afgewerkte schoenen.

Lijnzaad. Behoudens bepaalde uitzonderingen is verboden het vervoer en de aflevering van lijnzaad en „lijnzaad in bollen“.

Brandstoffen voor zieken. Eene regeling is getroffen voor de levering van extra-brandstoffen voor zieken op medisch advies.

Prijzen van brandstoffen. De prijsregeling voor brandstoffen van 5 dezer, vermeld in ons vorig overzicht, is weder ingetrokken. Voor leveringen boven het minimum-rantsen van 10 H.L. aan particulieren wordt de kostende prijs berekend, waardoor anthraciet ongeveer f 3,50, kachelkolen ongeveer f 2,70, beide per H.L. en gietcokes ongeveer f 3,50 per 100 K.G. duurder zullen worden dan thans. De navordering is vervallen. Voor groepen B. C. en D. gelden de hogere prijzen van 1 dezer af. Alle extra-verhoogingen vervallen en ook de prijs voor turf blijft onveranderd. Voor gascokes blijft de regeling van 5 dezer gelden.

IJzer en staal. De distributieregeling voor aflevering van ijzer en staal uit voorraad (zie het overzicht in ons No. van 28 November) zal op 17 dezer in werking treden.

Door den Minister van Landbouw, enz. zijn nieuwe maximumprijzen en prijsverhoogingen per 100 K.G. vastgesteld voor handelsmaterialen in ijzer en staal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

Door het uitblijven van beurs- en handelstelegrammen uit Engeland kunnen enkele koersen, noteringen en verdere gegevens voor de verstreken week niet worden medegedeeld.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	15 December 1917	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " " 1 " '15	4 " " 23 " '14
Bank (Vrsch. in R.C.	5 1/2 " " 19 Aug. '14	5 " " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " " 5 Apr. '17	3 " " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " " 23 Dec. '14	4 " " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " " 20 Aug. '14	3 1/2 " " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " " 10 Apr. '15	4 " " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " " 27 Juli '14	5 " " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " " 10 " '15	5 " " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " " 11 Dec. '17	4 1/2 " " 6 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	4 1/2 " " 2 Jan. '15	3 1/2 " " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 1/2 " " 7 Nov. '17	5 " " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2 - 4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " " 1 Aug. '09	3 1/2 " " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongat	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call money
15 Dec. '17	3 3/4 - 4	4 3/4	4 20/32	4 - 5/8	—	6 - 5 3/4 1)
10-15 D. '17	3 3/4 - 4	4 1/2 - 3/4	4 20/32	4 - 5/8	—	5 1/2 - 6
3-8 D. '17	3 1/4 - 3/4	4 - 5/4	4 20/32	4 - 5/8	—	3-5
20 N.-1 D. '17	3 1/8 - 3 1/2	4 - 4 1/4	4 20/32	4 - 5/8	—	3 - 6 7/8
11-16 D. '16	4 - 5/8	3 1/2 - 4 1/2	5 17/32	4 - 5/8	—	3 1/4 - 10
13-18 D. '15	3	3 - 3/8	5 1/8 - 3/16	—	—	1 1/8 - 2
20-24 Jul. '14	3 1/8 - 3/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	1 3/4 - 2 1/2

1) Notering van 12 December 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
10 Dec. 1917 ..	11.05	40.12 1/2	41.10	2.32
11 " 1917 ..	11.—	40.45	40.60	2.31
12 " 1917 ..	11.05	40.45	41.—	2.32 1/4
13 " 1917 ..	11.07	39.75	40.90	2.32 1/4
14 " 1917 ..	11.95	40.22 1/2	40.70	2.29 3/4
15 " 1917 ..	10.87 1/8	40.27 1/8	40.40	2.29 1/4
Laagste der week	10.82	39.70	40.30	2.28 1/2
Hoogste " "	11.22 1/2	40.75	41.40	2.35
8 Dec. 1917 ..	11.22	40.—	41.40	2.35 1/4
1 " 1917 ..	11.10	37.75	40.90	2.33
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
15 Dec. 1917	53.25	24.30	74.70	81.20	99 1/2 - 100 1/2
Laagste d. w.	52.75	23.70	73.—	80.50	—
Hoogste " "	54.—	24.90	76.—	82.40	—
8 Dec. 1917	53.—	24.35	73.25	81.—	99 1/2 - 100 1/2
1 " 1917	54.55	23.90	75.25	85.25	99 1/2 - 100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselmarkt was de afgelopen week zeer flauw gestemd voor de entente-wissels. De flinke stijging van de laatste veertien dagen werd weder geheel te niet gedaan. Londen viel Maandag van 11.22½ op 11.05 en liep na kleine schommelingen op de volgende dagen bij aankomst van de mail plotseling verder terug tot 11.82. Slot circa 11.87½. Parijs en New York waren daarmede in overeenstemming. Marken en Kronen daarentegen waren, met een klein intermezzo op Donderdag, ook nu weder vast. De stijging was echter niet zoo groot meer als de vorige weken, aangezien heel wat winstnemingen plaats vonden, hetgeen vooral Donderdag bleek. Zwitserland was eerder vast, echter met sterke schommelingen, 52.75, 54.—, 53.—, 54.—, 53.25. De Scandinavische wissels waren aanvankelijk alle drie zeer vast, later liepen echter Kopenhagen en Stockholm weder sterk terug, terwijl Christiania sterk gezocht bleef en op sommige dagen bijna niet verkrijgbaar. Spanje en Italië zonder handel. Roebels prijshoudend, echter eveneens met geringe omzettingen.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
15 December 1917	4.76.45	5.73.50	nom.	44 1)
Laagste d. week..	4.76.45	5.73.25	—	44
Hoogste, „ „ ..	4.76.45	5.73.50	—	44
8 December 1917	4.76.45	5.73.12	nom.	43¾
1 „ 1917	4.76.45	5.74.25	nom.	44¼
Muntpariteit....	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾

1) Noteering van 11 December.

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Nov. 1917	14 Nov. 1917	Tijdperk 15 Nov.—11 Dec. 1917		11 Dec. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97¾	97¾	97¾	97¾	97¾
B. Aires	d.p.gd.pes.	51¼	52	52	54½	54
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/5½	1/5½	1/5	1/5½	1/5½
Hongkong ..	id. p. \$	2/10¼	2/11¼	2/10½	2/11¾	2/11¾
Lissabon....	d. p.escudo	30¾	30¾	29¾	31	30½
Madrid	Peset. p. £	20.24	20.31	19.60	20.33	19.66
Montevideo..	d. p. peso	57¾	57¾	58¾	62¼	61¾
Montreal....	\$ per £	4.75¼	4.76½	4.74¼	4.77¾	4.77½
Petrograd ..	R. p. £ 10	353	377	332	385	352
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	13½	13½	13½	13½	13½
Rome	Lires p. £	37.92	40.20	37.75	42.80	39.72
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/0½	4/1¼	4/0½	4/2	4/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4½	2/4½	2/4	2/4½	2/4½
Valparaiso 1)	d. p. pap.p.	14¾	14¾	14¾	14¾	14¾
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1¾	2/2	2/1¾	2/2½	2/2

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen.

te New York.

15 Dec. 1917.....	42¾ 1)	85¾
8 „ 1917.....	43	84¾
1 „ 1917.....	42¾	84¼
24 Nov. 1917.....	42½	85¼
17 „ 1917.....	43¾	85½
10 „ 1917.....	43¾	86¼
16 Dec. 1916.....	36½	76¼
18 Dec. 1915.....	26	54¼
20 Juli 1914.....	24½	54¼

1) Noteering van 14 December.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 15 DECEMBER 1917.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 59.433.513,10½ B.-bk. „ 514.459,45½ Ag.sch. „ 7.889.198,07½	f 67.837.170,63½
Papier o. h. Buitentl. in disconto	.....	—
Idem eigen portef.	f 7.012.163,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	.....	—
		7.012.163,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 54.575.995,53 B.-bk. „ 3.945.171,71½ Ag.sch. „ 29.902.123,48	f 88.423.290,72½
Op Effecten	f 85.286.290,72½	
Op Goederen en Spec.	3.137.000,—	88.423.290,72½
Voorschotten a. h. Rijk	.....	—
Munten Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 92.446.270,—	
Muntmat., Goud	601.970.526,34½	
	f 694.416.796,34½	
Munt, Zilver, enz.	6.946.318,86½	
Muntmat., Zilver	.....	701.363.115,21
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.178.192,50	
id. van 1/5 v. h. kapit.	3.899.939,62½	9.078.132,12½
Geb. en Meub. der Bank	.....	1.465.000,—
Diverse rekeningen	.....	63.293.315,64½
		f 938.472.187,34

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.234.534,18½
Bankbiljetten in omloop	865.866.660,—
Bankassignatiën in omloop	2.363.153,06½
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f 984.691,75
Van anderen	38.600.811,13½
Diverse rekeningen	5.422.337,20½
	f 938.472.187,34
Beschikbaar metaalsaldo	f 518.913.453,85½
Op de basis van 1/5 metaaldekking	337.350.390,66½
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.594.567.265,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	7.317.365,37½	
Buitenlandsche wissels		959.867,—
Beleeningen		5.889.824,18
Goud		5.091.033,34
Zilver	110.618,57½	
Bankbiljetten		1.792.230,—
Part. Rek.-Crt. saldo's		12.242.331,65½

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	15 Dec. 1917	8 Dec. 1917
Aan schatkistpromessen..	f 158.070.000,—	f 140.270.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	52.000.000,—	47.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	124.103.000,—	122.332.000,—
Aan zilverbons	26.681.639,—	27.166.237,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opeischbare schulden
15 Dec. 1917	694.417	6.946	865.867	41.949
8 " 1917	699.508	6.836	867.659	53.834
1 " 1917	700.105	6.801	872.983	54.305
24 Nov. 1917	692.377	6.883	852.847	63.735
17 " 1917	693.969	7.159	856.958	64.619
10 " 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 " 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Oct. 1917	685.230	7.386	824.973	64.694
20 " 1917	685.569	7.380	820.702	87.015
13 " 1917	685.021	7.331	815.593	81.886
6 " 1917	675.916	7.211	816.307	68.108
29 Sept. 1917	675.916	7.264	808.812	70.458
22 " 1917	674.376	7.376	784.733	86.831
16 Dec. 1916	590.523	6.948	733.316	56.512
18 Dec. 1915	421.701	6.379	562.055	49.075
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
15 Dec. 1917	67.837	52.000	88.423	518.913	77
8 " 1917	60.520	47.000	94.314	521.142	77
1 " 1917	54.903	43.000	104.795	520.538	76
24 Nov. 1917	66.631	55.000	91.965	515.027	76
17 " 1917	74.584	63.000	93.190	515.909	76
10 " 1917	72.915	61.000	88.617	506.978	76
3 " 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	75
27 Oct. 1917	64.248	53.000	82.743	513.741	78
20 " 1917	72.138	61.000	78.869	510.475	76
13 " 1917	74.892	64.000	69.977	511.880	77
6 " 1917	67.541	57.000	70.078	505.252	77
29 Sept. 1917	57.628	47.000	72.055	506.310	78
22 " 1917	55.517	45.000	70.934	506.430	78
16 Dec. 1916	53.916	33.000	77.679	438.613	76
18 Dec. 1915	73.024	45.500	89.994	305.293	70
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opeischbare schulden
22 Sept. 1917	82.246	17.393	173.293	58.435
15 " 1917	83.373	17.242	175.541	57.267
8 " 1917	82.039	17.841	176.502	47.135
1 " 1917	82.612	17.890	174.584	49.022
23 Sept. 1916	69.342	23.902	151.071	55.243
25 Sept. 1915	42.815	32.245	138.590	28.512
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
22 Sept. 1917	7.808	34.774	72.943	19.699	53.578	43
15 " 1917	7.885	32.955	72.409	21.891	54.335	43
8 " 1917	7.748	31.683	60.195	26.967	55.497	45
1 " 1917	7.881	30.915	61.919	26.346	55.930	45
23 Sep. 1916	6.706	37.223	63.578	7.176	51.982	45
25 Sep. 1915	5.793	14.956	47.999	25.183	42.111	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulate	Andere opeischbare schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
20 Oct. 1917	569	1.214	906	999	1000
13 " 1917	579	1.202	890	1000	828
6 " 1917	566	1.239	926	994	827
29 Sept. 1917	700	1.193	989	999	686
21 Oct. 1916	689	1.104	897	889	804
23 " 1915	708	936	1.081	867	1.364
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 5 DECEMBER 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued..	£ 74.460.945	Government Debt	£ 11.015.100
		Other securities,,	7.434.900
		Gold coin and bullion....	56.010.945
	£ 74.460.945		£ 74.460.945

BANKING DEPARTMENT.

Capital.....	£ 14.553.000	Government securities..	£ 65.912.870
Rest.....	3.308.871	Other securities,,	91.798.972
Public deposits,,	36.458.001	Notes.....	30.732.865
Other deposits,,	135.638.569	Gold and silver coin.....	1.524.010
Seven-day and other bills..	10.276		
	£ 189.968.717		£ 189.968.717

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten bankstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulate	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
12 Dec. 1917	57.512	43.935	***	***	***
5 " 1917	57.535	43.728	197.455	28.500	171.176
28 Nov. 1917	56.507	43.077	194.135	28.500	167.144
21 " 1917	55.856	42.472	191.944	28.500	165.644
13 Dec. 1916	55.106	37.957	141.171	28.500	110.268
15 Dec. 1915	50.281	34.267	97.145	28.500	54.621
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
12 Dec. '17	57.893	91.535	40.416	123.153	32.027	19,58
5 " '17	65.913	91.799	36.458	135.639	32.257	18,74
28 Nov. '17	58.815	91.342	41.526	122.743	31.880	19,40
21 " '17	58.736	91.958	42.175	122.596	31.834	19,32
13 Dec. '16	42.188	104.060	57.512	106.526	35.599	21,70
15 Dec. '15	32.840	96.865	52.136	94.169	34.464	23,55
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKSBANK.

STAAT VAN 7 DECEMBER 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.544.603.000
davon Goldbestand	„ 2.405.687.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	„ 1.080.348.000
Noten anderer Banken	„ 2.837.000
Wechsel	„ 12.145.631.000
Lombardforderungen	„ 7.028.000
Effekten.....	„ 96.039.000
Sonstige Aktiva	„ 1.832.656.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservefonds.....	„ 90.137.000
Notenumlauf.....	„ 10.691.088.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	„ 6.036.966.000
Sonstige Passiva	„ 710.949.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN. :

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
7 Dec. 1917	2.544.603	2.405.687	1.080.348	10.691.088	34
30 Nov. 1917	2.539.362	2.405.301	1.056.876	10.622.301	34
23 „ 1917	2.534.645	2.405.007	781.625	10.376.720	32
15 „ 1917	2.529.061	2.404.900	998.177	10.363.334	34
7 Dec. 1916	2.535.106	2.518.759	264.074	7.401.890	38
7 Dec. 1915	2.472.118	2.436.197	461.673	6.040.890	49
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	-Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Dec. 1917	12.145.631	6.036.966	7.104.100	1.067.400
30 Nov. 1917	12.234.223	6.045.318	7.024.600	1.043.800
23 „ 1917	11.697.759	5.745.652	6.786.600	967.900
15 „ 1917	11.688.038	5.720.140	6.740.700	984.500
7 Dec. 1916	7.930.684	3.423.665	2.922.600	253.200
7 Dec. 1915	4.991.924	1.667.269	1.447.000	418.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	*Te goed in het Buitenland	*Buit.gew. voorsch. ald. Staat
13 Dec. '17	5.340.182	2.037.108	245.865	776.748	13.000.000
6 „ '17	5.336.295	2.037.108	246.255	736.720	13.000.000
29 Nov. '17	5.333.394	2.037.108	246.910	762.261	12.750.000
22 „ '17	5.331.458	2.037.108	248.517	766.119	12.750.000
14 Dec. '16	5.066.014	—	307.974	726.090	7.100.000
16 Dec. '15	5.026.399	—	357.722	974.102	7.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	800.619	1.143.892	1.153.978	22.821.152	2.883.229	39.059
802.074	1.145.150	1.157.840	22.911.782	2.796.256	42.767	
841.180	1.147.429	1.128.456	22.690.884	2.778.856	28.861	
718.843	1.149.173	1.130.350	22.414.455	2.800.326	52.626	
575.432	1.346.165	1.336.309	16.383.954	2.021.812	26.657	
386.754	1.845.985	1.150.084	13.449.503	2.214.156	2.236.748	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed in het buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 „ '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.715
13 „ '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	5.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. voorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening.	Circulatie	Rek. Crt. saldi
13 Dec. '17	548.537	92.648	480.000	129.533	1.115.985	124.440
6 „ '17	495.500	92.624	480.000	127.493	1.083.611	101.722
29 Nov. '17	494.465	92.372	480.000	122.861	1.083.059	96.415
22 „ '17	491.217	92.320	480.000	116.561	1.084.091	90.850
15 „ '17	491.488	92.292	480.000	108.048	1.080.879	80.947
19 Dec. '16	351.051	81.272	480.000	64.958	852.634	115.627
14 Dec. '15	162.307	42.620	480.000	60.292	604.243	142.906

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
26 Oct. '17	1.503.436	625.856	52.500	49.506	847.506
19 „ '17	1.471.539	630.045	52.500	48.973	815.210
11/12 „ '17	1.447.445	590.451	52.500	48.113	779.885
5 „ '17	1.438.477	569.576	52.500	48.238	740.916
27 Oct. '16	617.481	220.893	—	9.976	214.622

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Dekking-percentage Deposito's ¹⁾	Percent. Goud-dekking circulatie
26 Oct. '17	574.684	1.606.371	62.629	70,3	74,1
19 „ '17	458.226	1.559.232	61.847	74,5	77,3
11/12 „ '17	478.939	1.564.678	61.104	73,7	75,7
5 „ '17	451.413	1.488.484	61.027	73,0	76,9
27 Oct. '16	107.216	581.900	55.703	73,8	102,9

1) Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F. R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
15 Dec. '17	771.340	3.768.760	33.620	4.638.540	126.100
6 Oct. '17	***	***	32.125	3.961.400	82.910
29 Sept. '17	547.060	3.731.950	31.910	3.895.880	61.010
22 „ '17	550.560	3.693.750	31.830	3.874.970	85.320
16 Dec. '16	638.280	3.451.030	28.860	3.350.150	73.530
18 Dec. '15	723.430	3.387.880	35.050	3.176.820	163.770
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

1) Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 17 December 1917.

De achter ons liggende week is voor de internationale fondsenbeurzen eene geweest van niet al te sterke beweegheid. De catastrofe in Russische waardepapieren had vrijwel de uitwerking reeds ten volle uitgeoefend, terwijl men anderzijds in afwachting was van definitieve berichten omtrent den te sluiten wapenstilstand op het Oostelijk front tusschen de Russische legers en de troepen der Centrale Mogendheden. Eerst heden is bekend geworden, dat definitief tot het opschorten van den strijd is besloten, voorloopig voor een tijdsverloop van vier weken, welke termijn echter onder beiderzijdsch goedvinden kan worden verlengd. Ook bereikte ons heden het bericht, dat de Roemeense troepenmacht het voorbeeld van den Russischen wapenbroeder heeft gevolgd, zooals trouwens van den beginne af te verwachten is geweest.

Te Berlijn, waar men in bepaalde kringen vermoedelijk zeer goed op de hoogte is geweest van de komende gebeurtenissen, hebben deze dan ook reeds in de afgelopen week hare schaduwen vooruitgeworpen. Het is in dit verband wel eigenaardig op te merken, dat vrijwel de geheele beurs te Berlijn in uiterst opgewekte stemming heeft verkeerd. Er is bijna geen onderscheid gemaakt tusschen „oorlogs-“ en „vredes“-fondsen en het typische verschijnsel deed zich voor, dat voor alle soorten hoogere prijzen werden besteed. Nu is dit voor een deel zeer zeker aan oorzaken van internen aard (waarop wij hieronder terugkomen) toe te schrijven, doch voor een ander — en wellicht niet het kleinste — deel, moet hierbij worden gedacht aan de optimistische voorstellingen, die men zich in Duitsland allerwegen voor de tijden na den oorlog scheidt. Men is thans reeds op groote schaal bezig zéer energiek in te grijpen in de organisatie van den economischen weder-opbouw; de subsidies aan de scheepvaart-ondernemingen, de vorming van nieuwe kartels, enz. zijn bewijzen hiervan. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, als men de opgaande koersbeweging van de z.g. Rüstungswerte in de achter ons liggende berichtsperiode beschouwt. Wel zullen de bestellingen voor leger en vloot na het sluiten van den vrede niet meer de volle capaciteit der fabrieken in beslag nemen, doch inplaats hiervan stelt men zich voor voldoende werkgelegenheid op vreedzamer gebied te zullen vinden.

Naast deze factoren echter hebben, zooals reeds gezegd, omstandigheden van internen en feitelijk markt-technischen aard medegewerkt, om het koersniveau op te voeren. In ons vorig overzicht maakten wij reeds melding van de nieuwe beursvoorschriften in Duitsland en deden wij toen opmerken, dat de verbeteringen, die men van de nieuwe verordeningen had verwacht, zoo goed als geheel zijn uitgebleven. Die verbeteringen beoogden voornamelijk het publiek een meer betrouwbare voorlichting te verstrekken in verband met het bepalen der bekend gemaakte koersen, de tusschenwinst der handelaren te beperken en de speculatie, noodwendig aangewakkerd door de vele onzekerheden, die in den beurshandel zelven zich voordeden, binnen zoo eng mogelijke grenzen te brengen. Al deze voordeelen echter behooren op dit oogenblik, dat is ruim twee weken na de invoering der zoo vurig verlangde bepalingen, nog tot de vrome wenschen. Het beursbestuur te Berlijn is thans doende wijzigingen te overwegen, die naar het begeerde doel zullen kunnen voeren; hoofdzakelijk zal hierbij de mogelijkheid tot het verlengen van den beurstijd tot twee uren (op het oogenblik is deze slechts een half uur) worden besproken, waarbij dan echter vermoedelijk zal worden voorgeschreven, dat de middagbeurs moet vervallen.

Dat een verbetering in de beursvoorschriften uiterst noodzakelijk moet worden genoemd, bewijst wel het marktverloop van de laatste week. Er hebben zich koers-variaties voorgedaan, die zelfs in de tijden van de meest heftige speculatie tot de uitzonderingen hebben behoord. Nadat in de eerste dagen van deze maand de prijzen tamelijk gelijkmatig waren geweest, ontwikkelde zich bij het verder verloop aanbod, niet eens zoo groot, doch hetwelk bij de slecht functioneerende markt niet kon worden geabsorbeerd. Een scherpe reactie was het onmiddellijk gevolg, hetgeen echter nieuwen kooplust uitlokte, zoodat de laatste dagen een spronggewijze koersverbetering te aanschouwen konden geven. Naast de boven aangegeven factoren van politieken en economischen aard, waren in hoofdzaak de beursvoorschriften oorzaak van de heftige bewegingen.

Russische waarden echter konden zich niet bij het algemeene herstel aansluiten. Behalve bij staatsfondsen heeft Duitsland, zooals bekend, groot belang bij aandelen in particuliere ondernemingen. Deze laatste nu gaven blijk van een vastere houding, voornamelijk omdat men aanneemt, dat de Deutsche belangen bij een eventueel afzonder-

lijken vrede wel een onderwerp van bijzondere bespreking zullen uitmaken. In verband met de verbetering der Deutsche valuta waren de fondsen, wier koerspeil voornamelijk door den voorafgaanden lagen stand der Mark opgevoerd was, tot lagere prijzen aangeboden, waaronder in de eerste plaats Japansche staatspapieren.

Te Weenen heeft zich, eigenaardig genoeg, een beweging gemanifesteerd, geheel in tegenstelling met het Berlijnsche beurs-aspect. Twee oorzaken zijn voor de dalende richting in hoofdzaak aan te wijzen. In de eerste plaats is de terugval als een natuurlijke reactie te beschouwen op de 'ongemotiveerde' rijzing, die tot voor korten tijd op de beurs te Weenen op te merken is geweest. Met koortsachtige haast werden toen aankopen uitgevoerd, waarbij absoluut niet meer gelet werd op gehalte of rendement. Het spreekt vanzelf, dat een dergelijke loop van zaken een geheele reeks van zwakke posities moest scheppen, die bij den minsten keer in de markt tot liquidatie zouden overgaan en zoodoende een eventueele reactie onnoodig scherpe verhoudingen zouden doen aannemen. Dit is inderdaad geschied; vooral van uit Budapest schijnt de verkoop-drang buitengemeen sterk te zijn. Doch ook zijn de moeilijkheden, die de binnenlandsche industrie thans ondervindt, aanleiding voor vele bezitters van de betrokken waarden, om zich hiervan te ontdoen. Deze moeilijkheden zijn werkelijk soms van zeer ingrijpenden aard, zooals het verslag van de Prager Eisenindustrie-Gesellschaft duidelijk aantoonst; de nettowinst van deze onderneming is n.l. over het eerste kwartaal 1917/18 6 mill. Kronen minder dan over de overeenkomstige periode van het vorig jaar. Hoewel hieruit natuurlijk nog geen conclusie ten opzichte van de eindresultaten dezer onderneming, noch ten aanzien van de definitieve uitkomsten van de overige nijverheids-bedrijven is te trekken, ligt het voor de hand, dat men rekening houdt met balanscijfers, die minder mooi dan de vorige zullen zijn.

Van een paniekstemming is echter te Weenen geen sprake: het aangeboden materiaal wordt wel uit de markt genomen, zij het tegen voortdurend teruggaande noteringen. Toch schijnt de daling thans vrijwel het einde te naderen; de banken en groote commissie-huizen zijn reeds in het bezit van groote koop-orders, die echter thans nog niet hun uitwerking kunnen doen gelden, daar de limites meestentijds veel lager dan de tegenwoordige prijzen zijn gesteld. Het is trouwens aan te nemen, dat de „haute finance“ pogingen in het werk stelt, om de markt een ander aanzien te doen verkrijgen, daar een al te laag niveau van de aandelenmarkt natuurlijk geen gunstigen invloed kan hebben op den eind-uitslag der zevende oorlogsleening.

Te Londen is als voornaamste gebeurtenis van de week de fusie tusschen de London & Provincial Bank met de London & South-Western Bank ter beurse druk besproken. Meer en meer legt men zich in Engeland op het Deutsche banksysteem toe, dat juist dezer dagen nog eens in een zoo scherp licht werd gesteld door Dr. Salomonsohn, den directeur der Disconto Gesellschaft, te Berlijn. Beschouwde men vroeger de groote bank-instellingen in de eerste plaats als beter geoutilleerde bemiddelaars op de geld- en fondsenmarkten, in de latere jaren, en vooral onder den druk der oorlogs-omstandigheden, hebben zij voortdurend sterker het karakter aangenomen van steunpilaren in de economische structuur van de onderscheiden staten. In dit licht beschouwd is de hier vermelde Engelsche fusie dan ook meer dan een gewoon samengaan van gemeenschappelijke interessen, dat alleen voor de betrokken aandeelhouders, directeurs en geëmployeerden eenige interesse kan hebben. Zij moet worden beschouwd als een voortgaan op den weg, die leidt tot een sterk gecentraliseerd en doelbewust bestuursstelsel op economisch gebied voor de moeilijke tijden van strijd, die ons na den militairen oorlog ongetwijfeld te wachten staan. Hier betreft het bovendien twee oude en uitstekend bekende instellingen. De London & South-Western Bank bestaat sinds 1862; het gestorte kapitaal bedraagt £ 1.200.000, de deposito's beloopten £ 28.780.000, terwijl de Bank 202 filialen, hoofdzakelijk in Londen, heeft. De London & Provincial Bank is een instelling van 1864, met een kapitaal van £ 1.000.000 en een deposito van £ 30.310.000. Behalve talrijke Londensche kantoren bezit deze Bank 130 succursales in de provincie. Hier is derhalve klaarblijkelijk een ideale samenwerking tusschen een provinciale en een groot-stedsche instelling tot stand gekomen.

De handel ter beurse is in de laatste week sterk ingekrompen, waarvoor de oorzaken waarlijk niet moeilijk aan te wijzen zijn. Ook hier is het in hoofdzaak de toestand in Rusland, welke allen lust tot het entameeren van nieuwe zaken reeds in de geboorte verstikt. Wel is het lot van Engeland niet zoo saamgeweven met dat van het voormalige Tsarenrijk, dat voor een ondergang moet worden gevreesd, als in laatstgenoemd rijk niet spoedig meer geordende toe-

standen intreden, doch de onzekerheid, vooral met betrekking tot het eindresultaat van den oorlog, heeft toch een loome stemming op de beurs doen ontstaan. Hierbij komt, dat ook in Engeland de binnenlandsche industrieën de moeilijkheden der tijden ondervinden, zoodat vele waarden van binnenlandsche ondernemingen een gevoelig koersverlies te aanschouwen hebben gegeven.

Als sprekend bewijs, dat de interesse voor de fondsenmarkt in London uiterst klein moet worden genoemd, mag wel het feit gelden, dat de omzetten in Zuid-Afrikaansche mijnwaarden tot een minimum zijn geslonken. Zóó gering is de belangstelling geweest, dat aandelen Modderfontein £ ¾ in koers daalden, niettegenstaande het declareeren van een dividend van 15 shilling tegen 13 shilling het vorig jaar.

Te Parijs houdt men zich grootendeels bezig met de inschrijvingen op de derde Fransche oorlogsleening. Het beurs-aspect is hierdoor eenigszins vertroebeld. Toch zouden waarschijnlijk bij meer normale verhoudingen ook geen liquidaties van grooten omvang te aanschouwen zijn geweest. De transacties van de laatste tijden waren reeds uiterst gering en men gaat er meer en meer toe over zich de benodigde middelen (hetzij ter inschrijving op de nieuwe leening, hetzij voor andere doeleinden) te verschaffen door verkoop van daartoe geëigende fondsen aan buitenlandsche beurzen, voornamelijk in Zwitsersche plaatsen. Op deze markten is dan ook in de laatste week een opvallend ruime handel op te merken geweest, gepaard gaande aan koersreacties van soms vrij grooten omvang. Ongetwijfeld heeft men in deze verkoopen ook te zien een poging om de Fransche valuta (die thans in Zwitserland circa 76 Fr. geldt) te verbeteren; door het verkoopen van fondsenbezit creëert Frankrijk zich een tegoed in Zwitserland, waartegen het in voorkomende gevallen kan trekken.

De markt te New York is in overwegende mate ongeanimeerd gestemd geweest. De staat van onuitgevoerde orders der Steel-Corporation doet zien, dat de industrie in het algemeen nog niet ontkomen is aan den druk, dien het deelnemen van Amerika aan den wereldkrijg haar heeft opgelegd. Men voorziet in Wallstreet een verzwaring van de toch al reeds zeer hooge belastingen en een sterker staats-inmenging in het vrije bedrijf. Vooral voor de spoorweg-ondernemingen staat het visioen van zeer intensieve staatsbemoeying, wellicht zelfs van naasting, voor de deur. Zonals in andere oorlogvoerende landen, ziet men natuurlijk ook in de Unie het ontzaglijke nut van een goed geregeld spoorwegverkeer in en waar de onderscheiden directies te kampen hebben eensdeels met geldnood en anderdeels met veel te lage inkomsten (als gevolg van de uiterst dure exploitatie) kunnen zij veelal aan hun bedrijven niet de uitbreiding geven, die er van verlangd wordt in het belang van een goede oorlogs-politiek. Het valt niet te ontkennen, dat de regeering in deze omstandigheid aanleiding zou kunnen vinden het spoorwegbedrijf in eigen beheer te nemen en het is twijfelachtig of de aandeelhouders hierbij een voldoende vergoeding zouden erlangen, gezien het feit, dat de netto-ontvangsten van de meeste systemen in de laatste maanden een voortdurende teruggang aantoonen. Met dit vooruitzicht in het verschieft is de uiterst geringe belangstelling voor spoorweg-aandelen wel te verklaren.

Te onzent heeft de beleggingsmarkt zich hoofdzakelijk bezig gehouden met Russische waarden, die voor de meest gangbare soorten (Rusland 1880, Rusland Hope, enz.) juist heden opnieuw een heftige koersdaling te aanschouwen gaven. In de laatste dagen der vorige week scheen het, dat een meer stabiel, hoewel lager, niveau was bereikt, doch het doorsijpelen van de officieele verklaring, dat de coupons voortaan tot nadere aankondiging niet meer betaald zullen worden, had een nieuwen stroom van verkoop-orders ten gevolge. Velen, die in ons land van hun bezit aan „Russen” moeten leven, gaan er thans, nu de kans op een hervatting der coupon-betaling voor de eerste tijden uiterst gering is geworden, toe over, voor de rest van hun vermogen althans rentegevende fondsen te koopen.

De markt voor inheemsche beleggingswaarden is vrij vast gebleven. De iets hogere geldkoersen hebben de prijzen wel eenigszins gedrukt, doch realisaties op groote schaal hebben nog niet plaats gevonden.

	11 Dec.	14 Dec.	17 Dec.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	100 ³ / ₁₆	100 ³ / ₁₆	100 ³ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	99 ¹⁵ / ₁₆	99 ⁷ / ₈	99 ⁷ / ₈	— ¹ / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	91	90 ³ / ₄	90 ³ / ₄	— ¹ / ₈
3 ¹ / ₂ % „ „ „	80 ¹ / ₄	79 ³ / ₄	79 ³ / ₄	— ¹ / ₂
3 % „ „ „	71 ¹ / ₄	71	70 ¹ / ₄	— 1
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	60	59 ⁹ / ₁₆	59 ⁹ / ₁₆	— ¹³ / ₁₆
5 % Oost-Indië 1915	99 ¹¹ / ₁₆	99 ⁷ / ₈	99 ⁷ / ₈	+ ⁸ / ₁₆
4 % Hongarije Goud	45	45 ¹⁵ / ₁₆	45	

	11 Dec.	14 Dec.	17 Dec.	Rijzing of daling.
4 % Oostenr. Kronenrente	43	42 ⁷ / ₁₆	42	— 1
5 % Rusland 1906	46	46	35	— 11
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Dombr.	44 ¹ / ₂	44 ¹ / ₂	44 ¹ / ₂	
4 % Rusland Cons. 1880	38 ¹ / ₄	35 ¹ / ₁₆	31 ¹ / ₂	— 6 ³ / ₄
4 % Rusl. bij Hope & Co.	39	35	31 ¹ / ₂	— 7 ¹ / ₂
4 % Japan 1899	65	65	65	
5 % Brazilië 1895	60 ¹ / ₈	61 ⁷ / ₈	61 ⁷ / ₈	+ 1 ³ / ₄

Ook overigens zijn de omzetten op de locale afdelingen niet bijzonder interessant geweest. De mededeeling van het Amerikaansche gouvernement, dat de invoer van diverse goederen uit onderscheiden landen — waaronder Nederlandsch-Indië — verboden werd, behoudens speciale vergunning (license) heeft op de Amsterdamsche beurs geen gunstige uitwerking gehad. Hoewel van verschillende kanten werd betoogd, dat het hier een zuiver administratieve maatregel gold, een formaliteit, om de contrôle over den invoer te verkrijgen (vermoedelijk gericht tegen de voorbereidingen voor de „Uebergangswirtschaft” der Centrale Mogendheden) werd het besluit hier zeer ongunstig gecommentarieerd. Vooral de scheepvaartmarkt had dientengevolge onder verkoopdrang te lijden en wel in de eerste plaats de aandelen van die ondernemingen, die het meest bij het direct scheepvaartverkeer tusschen Nederlandsch-Indië en de Vereenigde Staten zijn betrokken, o.a. de Java-China-Japan-lijn. Doch ook de overige soorten werden hierdoor medegelept. Het slot der berichtperiode geeft dan ook voor de meeste scheepvaart-aandelen lagere prijzen te aanschouwen. Alleen voor de aandelen der Hollandsche Stoomboot Maatschappij is een grotere belangstelling blijven bestaan, hoewel ook deze den hoogsten koers niet konden behouden.

	11 Dec.	14 Dec.	17 Dec.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	424 ¹ / ₂	422 ¹ / ₂	422 ¹ / ₂	— 2
„ „ „ gem.Eig.	403 ¹ / ₂	397 ¹ / ₂	394	— 9 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	345	335	330	— 15
H. A. A. S.	202 ¹ / ₂	201	204 ¹ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Hollandsche Stoomboot-Mij.	257 ¹ / ₂	251 ¹ / ₂	254 ³ / ₄	— 2 ³ / ₄
Java-China-Japan-Lijn	308 ³ / ₄	295	301 ¹ / ₂	— 7 ¹ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd	200 ⁵ / ₈	196 ⁵ / ₈	198 ¹ / ₄	— 2 ³ / ₈
Kon. Ned. Stoomboot-Mij.	275	268 ¹ / ₈	270 ³ / ₄	— 4 ¹ / ₄
Kon. Paketvaart-Mij.	304 ¹ / ₂	296 ¹ / ₂	296 ¹ / ₂	— 8
Maatschappij Zeevaart	401	404	404	+ 3
Nederl. Scheepvaart-Unie	264 ¹ / ₂	257 ¹ / ₂	257 ¹ / ₈	— 7 ³ / ₈
Nievelt Goudriaan	1340	1340	1340	
Rotterdamsche Lloyd	264 ¹ / ₄	257 ¹ / ₂	261 ¹ / ₂	— 2 ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	490	477	470	— 20
„ „ „Nederland”	267	258 ³ / ₄	261 ³ / ₄	— 5 ¹ / ₄
„ „ „Noordzee”	312	302	311 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
„ „ „Oostzee”	455	455	455	

Ook de tabaksmarkt werd aanvankelijk aangetast door de algemeen ongunstiger geworden opvattingen, zoodat aandelen Deli-Maatschappij, Rotterdam-Deli, enz. sterk aangeboden werden. Later echter drong het besef ter beurze door, dat de meeste onzer Indische tabaks-ondernemingen het grootste deel harer oogsten reeds verkocht hebben, zoodat zelfs een eventueele beperking van den invoer een niet zóó deprimeerenden invloed op het eindresultaat der maatschappijen zou kunnen hebben, dat hierdoor een gevoelige koersdaling gemotiveerd zou worden. Heden was de tabaksafdeeling dan ook reeds in een veel fleuriger stemming en werden er meer koopers opgemerkt.

De rubbermarkt heeft hetzelfde verloop gehad; echter waren de omzetten hier van veel meer bescheiden omvang.

De cultuurafdeeling was vrijwel verlaten; alleen aandelen Handelsvereeniging „Amsterdam” werden op eenigszins ruime schaal verhandeld tot vrij sterk verlaagden prijs. De aankondiging van een interim-dividend van 10 pCt. heeft een onbevredigenden indruk gemaakt, daar men algemeen gerekend had op het uitkeeren van een „bonus”. Men verwacht thans, dat ook het slot-dividend niet zal medevallen, daar de maatschappij vermoedelijk groote bedragen zal reserveeren voor aankoop van nieuwe concessies en fabrieken, voor afschrijvingen, enz.

De petroleummarkt was deze week in reactie. Het is trouwens een bekend verschijnsel ter beurze, dat het tot stand komen van gebeurtenissen, die eerst aanleiding waren tot het omhoog voeren der koersen, met een daling worden begroet. Zoo is het ook thans gegaan. De berichten omtrent een wapenstilstand op het Oostelijk front en de waarschijnlijkheid van een afzonderlijken vrede tusschen Rusland en de Centrale Mogendheden zijn de aanleiding geweest tot een sterke opwaartsche beweging in de petroleumafdeeling; nu deze verwachtingen door de feiten worden bevestigd, is de belangstelling zoo goed als verdwenen.

	11 Dec.	14 Dec.	17 Dec.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	193 1/4	193 1/4	193 1/4	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	191 1/2	190	190 15/16	- 1 9/16
Rotterd. Bankvereeniging	149 7/8	149 1/2	149	- 7/8
Amst. Superfosfaatfabriek	160 1/2	162	162	+ 1 1/2
Van Berkel's Patent	154 1/2	151	151	- 3 1/2
Insulinde Oliefabriek	238 1/2	230	230	- 8 1/2
Jurgens' Ver. Fabr. p. aand.	104 3/4	104 1/2	104	- 3/4
Ned. Scheepsbouw-Mij.	170	170	170	
Philips' Gloeilampenfabriek	337	337	335	- 2
R. S. Stokvis & Zonen	630	627	627	- 3
Vereenigde Blikfabrieken	142 1/2	143	143 3/4	+ 1 1/4
Compania Mercantil Argent.	222 1/2	222	221 1/4	- 1 1/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	221	216 1/2	218 1/4	- 2 3/4
Handelsver. Amsterdam	467	461 1/2	461 1/2	- 5 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	169	168	168	- 1
Linde Teves & Stokvis	227	225 1/4	225 1/2	- 1 1/2
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	190	189	190	
Tels & Co's Handel-Mij.	171 1/2	172	169 3/4	- 1 3/4
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	223 1/2	220 1/8	219	- 4 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	561	555	560 1/2	- 1/2
Orion Petroleum-Mij.	89 1/4	86 1/4	85 1/2	- 3 3/4
Steaua Romana Petr.-Mij.	214	207 3/4	210	- 4
Amsterdam-Rubber-Mij.	240 1/2	236 1/2	238	- 2 1/2
Nederl. Rubber-Mij.	132	129	130	- 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	272	272	272	
Deli-Maatschappij	535 1/4	521 1/2	534	- 1 1/4
Medan-Tabak-Maatschappij	227 1/2	218 3/4	224	- 3 1/2
Senembah-Maatschappij	589	587	585	- 4

	11 Dec.	14 Dec.	17 Dec.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	65 5/8	65 7/16	66	+ 3/8
Anaconda Copper	131 9/16	130 1/16	130 3/16	- 1 3/8
Un. States Steel Corp.	92 3/8	89 7/8	89 3/4	- 2 3/8
Atchison Topeka	91 1/16	89	89 1/16	- 2
Southern Pacific	88 3/8	88 1/8	87	- 1 5/8
Union Pacific	121 3/4	119	118 1/8	- 3 5/8
Int. Merc. Marineafgest.	30	26 15/16	26 3/16	- 3 3/16
" " " " prefs.	99 1/2	95 3/4	95 3/8	- 4 1/8

De geldmarkt bleef ruim, hoewel de prolongatie-coers slechts voorbijgaand onder 4 1/2 pCt. daalde.

**GOEDERENHANDEL.
GRANEN.**

17 December 1917.

Er is geruime tijd verstreken, sedert wij voor het laatst bericht uit de verschillende productielanden ontvingen en het belangrijkste nieuws, dat wij nu te vermelden hebben, is een aanmerkelijke teruggang van de oogsten van Argentinië. Het blijkt, dat het een tijd lang in het midden van Argentinië te droog is geweest, terwijl er later vorst op gevolgd is. De ramingen van de opbrengst van tarwe en lijnzaad zijn daardoor aanzienlijk verminderd, terwijl ook de stand van maïs achteruitgegaan is. In het Noorden oogste men een zeer goeden oogst van tarwe en lijnzaad, ofschoon men gedurende den oogsttijd wel wat veel regen had. Waar er, aanvankelijk ramingen waren van den nieuwen tarweoogst van meer dan 5.000.000 tons export en de regeeringsraming ongeveer 4.750.000 tons aangaf, is het cijfer, dat men nu schat, dat Argentinië vermoedelijk kan missen, gedaald op 3.470.000 tons. Hierbij moet nog gevoegd worden het overschot van den ouden oogst, dat volgens sommigen nog aanzienlijk is, ofschoon de zichtbare voorraden gering zijn.

Niettegenstaande dezen sterken teruggang in de verwachte opbrengst van den Argentijnschen tarweoogst, hebben de markten te Buenos-Ayres en Rosario weinig gefluctueerd, hetgeen wel hoofdzakelijk toe te schrijven zal zijn aan het feit, dat de moeilijkheden van het vervoer nog van dien aard zullen zijn, dat men ook met den zovoel kleineren oogst in Argentinië voorloopig nog wel in overvloed zal leven. De laatste ontvangings prijsnoteeringen toonen evenwel een belangrijke verhooging, hetgeen waarschijnlijk door ongunstige weersgesteldheid veroorzaakt wordt. Natuurlijk willen zoowel de

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Mais Dec.	Lijnzaad Jan.
15 Dec. '17	220 3/4	125	75 1/2	12,70	8,10	15,35
8 Dec. '17	220 3/4	124 1/4	71	11,60	8,—	14,80
15 Dec. '16	142 1/2	87 3/8	46 3/4	11,10	7,75 3/4	21,50
15 Dec. '15	116	69 1/2	42	9,25	5,— 4)	11,20
15 Dec. '14	118 3/8	63	47 3/4	10,10	5,10 1)	9,70
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 3)	5,38 3)	13,70 3)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) offic. vastgestelde locoprijs. 4) per Januari.

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 8 Dec. en 1 Dec. 1917, 15 Dec. 1916, 15 Dec. 1915 en 15 Dec. 1914.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	17 Dec. 1917	10 Dec. 1917	7 Dec. 1916
Tarwe	588,— 1)	588,— 1)	456,— 1)
Rogge (No. 2 Western)	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	380,— 1)	380,— 1)	335,— 1)
Gerst (46 lb. feeding)	360,— 1)	360,— 1)	335,— 1)
Haver (38 lb. white clipped)	19,— 1)	19,— 1)	19,— 1)
Lijnkoeken (Noord-Ame-rika van La Plata-zaad)	260,— 1)	260,— 1)	200,— 1)
Lijnzaad (La Plata)	nom.	nom.	740,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G., voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	9-15 Dec. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	9-15 Dec. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe	—	253.376	669.917	—	38.227	29.938	291.603	699.855
Rogge	—	8.465	27.185	—	—	525	8.465	27.710
Boekweit	—	2.314	10.915	—	—	500	2.314	11.415
Maïs	—	114.637	417.870	—	80.134	204.615	194.771	622.485
Gerst	—	30.600	102.832	—	11.886	21.019	42.486	123.851
Haver	—	12.399	49.357	—	27.269	19.726	39.668	69.083
Lijnzaad	—	8.322	118.629	—	7.560	50.012	15.882	168.641
Lijnkoek	—	34.078	146.355	—	27.985	17.420	62.063	163.775
Tarwemeel	—	19.988	25.562	—	3.051	—	23.039	25.562

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	23.706	451.904	822.080	—	—	—	451.904	822.080
Maïs	—	28.629	107.115	—	—	—	28.629	107.115
Rogge	—	13.738	—	—	—	—	13.738	—
Tarwemeel	—	6.962	1.260	—	—	—	6.962	1.260
Gerst	—	—	3.361	—	—	—	—	3.361

Tentente-mogendheden als de Neutralen een belangrijk deel van dezen oogst bemachtigen, temeer waar de heer Hoover in Amerika heeft bekend gemaakt, dat het overschot van de Vereenigde Staten nu reeds op-is en dat indien de V. S. nog meer exporteerden, dit alleen mogelijk zou zijn indien de Amerikanen op het gebruik van tarwe wilden bezuini-gen. Men acht deze voorstelling van zaken in het algemeen nogal overdreven. Ofschoon ontegenzegglijk de laatste tarweoogsten in de V. S. niet groot waren, lijkt het toch wel haast onmogelijk, dat er over het exportsaldo nu reeds beschikt zou zijn. De aanvoeren van tarwe blijven in de V. S. zeer klein, zoodat indien de officieele raming van den oogst juist is, nog een aanzienlijke hoeveelheid door de boeren wordt achtergehouden. Wat de nieuwe wintertarwe betreft, de stand van deze schijnt in het Zuid-Westen slecht te zijn. De bezaaide oppervlakte is overigens aanzienlijk grooter, evenwel niet in die mate als vroeger wel eens door fantastische politici werd aangegeven.

De berichten omtrent de kwaliteit van den Noord-Amerikaanschen maïs-oogst blijven niet gunstig luiden. Men neemt speciale maatregelen om ook de wakke maïs nuttig te gebruiken. De prijzen van dit artikel zijn vrijwel stationair gebleven, zoo ook van haver en gerst. De vraag voor al deze artikelen blijft groot, zoodat de zichtbare voorraden nog geen groote cijfers vertoonen.

Met den lijnzaad-oogst staat het er in Noord-Amerika al heel slecht voor. De jongste raming van de regering geeft alweer een kleiner cijfer aan. Het is duidelijk, dat de V. S. nauwelijks een derde van de behoefte in hun eigen land hebben geproduceerd. Er zal dus zeer veel van Zuid-Amerika moeten ingevoerd worden. De oogstraming in dit land, waarbij een exportsaldo van meer dan 1.000.000 tons geschat werd, heeft men in dit land teruggebracht op ca. 600.000 tons, een oogst, die geenszins groot te noemen is, doch die, indien alleen Noord-Amerika gegadigde mocht zijn, nog wel voldoende zal blijken. Het spreekt van zelf, dat een groot deel van Europa het lijnzaad feitelijk veel meer noodig heeft dan Amerika, maar door den oorlog niet in staat is om uit dit land te betrekken. Bij het eindigen van den oorlog zou waarschijnlijk Argentinië in staat zijn het dan nog beschikbare saldo van lijnzaad tot zeer hooge prijzen te verkoopen. Bij terugkeer van eenigszins normale verhoudingen zal waarschijnlijk ook de productie in Rusland toenemen.

Voor de neutrale mogendheden zijn er geen bijzondere regelingen bekend geworden. Er wordt in Londen druk vergaderd en het is te hopen, dat althans het oude jaar ons nog een regeling brengt, waardoor het mogelijk is de uitgeputte voorraden nog aan te vullen voor het te laat is.

SUIKER.

De Bietsuiker-Vereeniging in Nederland heeft deze week wederom f 0,90 per zak ruwe suiker uitgekeerd en wordt spoedig eene verdere uitkeering verwacht. Met de verwerking van den nieuwen oogst gaat het niet naar wensch en wordt gevreesd, dat de achterstand bij verleden jaar niet kan worden ingehaald.

Uit de overige bietsuikerlanden kwamen geen nieuwe berichten over den oogst binnen. Interessant is het volgende resultaat van de rondvraag der fabrieken in Oostenrijk-Hongarije, waarvan de totale cijfers reeds verleden week gepubliceerd werden:

	Aantal werkende fabrieken		Bietoogst (Raming) (Tons)	
	1917/18	1916/17	1917/18	1916/17
Bohemen.....	104	105	1.807.700	2.736.900
Mahren enz.	52	52	1.136.600	1.703.800
Hongarije en Bosnië	28	29	1.371.700	1.463.800
Totaal	184	186	4.316.000	5.904.500

	Ruwsuiker oogst (Raming) (Tons)		Achteruitgang in % Bieten Suiker	
	1917/18	1916/17	1917/18	1916/17
Bohemen.....	310.500	458.953	33,9	32,3
Mahren enz.	188.050	267.505	33,3	-29,7
Hongarije en Bosnië	198.750	208.775	6,3	4,8
Totaal	697.300	935.233	26,9	25,4

De dezer dagen uit Londen ontvangen post bracht geen bevestiging van het bericht aan „De Telegraaf” betreffende eenen nieuwen verkoop Java-suiker naar Engeland. Een der Nederl. dagbladen ontving het volgend telegram uit Batavia d.d. 13 December: „De suikerverschepingen zijn in November 1917 aanzienlijk belangrijker geweest dan in de overeenkomende maand van het vorige jaar en bedroegen

157.900 ton.” Dit bericht kan echter niet geheel juist zijn, aangezien de export in November verleden jaar precies 157.900 tons bedragen heeft. Wij laten hier volgen eene recapitulatie van de Java-afschepingen sedert Mei:

	Europa en Amerika (Tons)		Elders (Tons)		Totaal (Tons)	
	1917	1916	1917	1916	1917	1916
Mei..	20.000	17.000	36.000	18.901	56.000	35.901
Juni..	16.000	15.851	64.000	94.158	80.000	110.009
Juli..	51.000	122.041	59.000	93.000	110.000	215.041
Aug..	40.000	100.808	81.000	94.042	121.000	194.850
Sept..	45.000	197.929	102.000	70.043	147.000	267.972
Oct..	—	—	—	—	145.000	148.100
Nov..	—	—	—	—	—	157.900

Onder de exportartikelen uit Java, waarvan de import in Amerika volgens een verleden week door de Regeering der V. S. uitgevaardigd besluit alleen nog onder speciale vergunning dezer regeering veroorloofd is, wordt ook suiker genoemd. Daar de geheele aankoop van suiker reeds eenigen tijd geleden in handen van den Food Controller overgegaan was, heeft eerstgenoemd besluit geen invloed op de vooruitzichten voor suikerzaken met Amerika. De vergunning zal natuurlijk verleend worden, zoodra de Food Controller resp. de door hem daarmede belaste commissie den aankoop van Javasuiker noodig acht. Intusschen werd verleden maand tijdens het grootste gebrek aan suiker van regeeringswege beslag gelogd op ongeveer 10.000 tons, die voor rekening van Russische koopers in Amerika opgeslagen waren. De nominale noteeringen voor Centrifugals in New York zijn 5 7/8 c. c. & fr. en 6,90 c. spot. De prijs, die voor nieuwe Cubasuiker betaald zal worden, werd door de Internationale Suikercommissie vastgesteld op 4.60 c. f. o. b. Cuba, hetgeen ruim 1 c. hooger is dan de prijs, waartoe een jaar geleden de Cubasuiker verhandeld werd.

In Louisiana stelt de oogst teleur. De raming werd tot 225.000 tons verlaagd tegen 271.000 tons verleden jaar, niettegenstaande dit jaar meer aangeplant werd.

De volgende oogst der Philippijnen wordt geraamd op 235.000 tons tegen 170.000 tons.

Volgens berichten uit New York bedraagt de definitieve opbrengst van den Cuba-oogst volgens Guma 3.023.720 tons. Willett & Gray's raming voor den nieuwen oogst van 3.200.000 tons is nog ongewijzigd. Eenige fabrieken zijn reeds aan het werk. De laatste Cuba-statistiek was als volgt:

	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. der week tot 3 Nov.	—	3.789	4.004 tons
Totale sedert 1 Dec. 1916	3.000.655	2.991.493	2.546.646 „
Export d. week tot 3 Nov.	3.450	35.389	40.408 „
Totaal sedert 1 Dec. 1916	2.884.284	2.777.565	2.292.193 „
Exp. U.K. 1 Jan.-10 Nov.	790.374	524.318	337.787 „
„ Frankrijk 1 „ 18 „	94.117	144.435	5.895 „
Voorraad op 5 Nov. ..	28.042	111.504	145.374 „
Exp. ger. V.S. 1 Jan.-8 Nov.	335.725	632.742	343.211 „

De zichtbare voorraden worden door F. O. Licht als volgt opgegeven:

	1917	1916	1915
Duitschland } 1 Sept. '17	400.000*	250.000*	545.000* tons
Hamburg			
Oostenrijk 1 „ '16	250.000*	305.000*	478.000* „
Frankr. 1 Spt. '16/'15/'14	39.012	58.525	141.454 „
Nederland 15 Nov. '17	72.159	52.829	52.267 „
België 1 Oct. '17	39.619	9.193	29.738 „
Engeland 1 Nov. '17	259.929	135.699	195.267 „
Totaal Europa	1.060.719	811.246	1.441.726 tons
V.S.v.N.A. 4 Oct. '17	56.028	133.961	243.700 „
Cubahavens 3 „ '17	112.060	297.176	261.707 „
Totaal	1.228.807	1.242.388	1.947.133 tons

* Raming.

Bij bovenstaande opgave zijn alleen nog de cijfers voor Frankrijk 1 jaar ten achter.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December	Londen			New York 96 % Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
14 Dec. 1917 ..	f —	53/9	—	—	—
7 „ 1917 ..	—	53/9	—	—	—
14 Dec. 1916 ..	„ 22 3/8	47 1/2	26/-	29/3	5.39 & 5.51
14 Dec. 1915 ..	„ 22 1/8	40/6	20/6	20/-	4.71
21 Juli 1914 ..	„ 11 13/32	18/-	—	—	3.26

JAVA THEE.

Theeafoening op 13 December 1917 van 2211 kisten Java-Thee, 72 kisten Sumatra-Thee.

De afoening had op gelijke wijze plaats als vorige afoening d.d. 7 November j. Wederom bleek, dat de beste theeën het meest gevraagd waren en het eerst afgedaan; beslist ordinaire thee, hetzij blad of stof, vond slechts traag koopers. Toen aan het einde der afoening slechts enkel ordinaire thee over was, gaven enkele koopers de voorkeur aan niet koopen, dan te moeten koopen ordinaire minderwaardige thee. Onafgedaan bleef een partijtje stof en een partijtje ordinair wild blad, het laatste min of meer door rook beschadigd, beiden reeds ex. vorige afoening en toen onafgedaan gebleven.

De samenstelling en aanbod was als volgt, exclusief de 120 kn. Java en 72 kn. Sumatra-thee ex. vorige afoening.

	Heden	14 Dec. 1916	vanaf 1 Jan. j.l.	14 Dec. '16
Blad-thee				
Oranje Pecco	240 kn.	1383 kn.	13123 kn.	31700 kn.
Pecco, Pecco Souchon	378 „	2361 „	22621 „	50034 „
Souchon, Gebr. Souchon	17 „	547 „	6203 „	11030 „
Witpunt Pecco	0 „	0 „	45 „	204 „

Van het totaal.. 31 % 45 % 52 % 50 %

	Heden	14 Dec. 1916	vanaf 1 Jan. j.l.	14 Dec. '16
Gruis en Stof				
Gebr. Oranje Pecco	654 kn.	2471 kn.	16942 kn.	41778 kn.
Gebr. Pecco	364 „	1264 „	9857 „	27690 „
Gebr. Thee en Stof	338 „	493 „	5625 „	5387 „

Van het totaal.. 69 % 55 % 48 % 50 %

Aangeboden in veiling en afoening:

tot: 13 Dec. '17 14 Dec. '16 16 Dec. '15 22 Dec. '14 12 Dec. '13
74416 kn. 167825 kn. 221209 kn. 202098 kn. 169861 kn.

waarvan:	Blad	Gruis	Loop der prijzen:
52 %	50 %	41 %	33 %
48 %	50 %	59 %	67 %
			40 %
			60 %

	cts.	cts.	cts.	cts.	cts.
G.Ord.Bl. 81 à 83	61 à 63	57 à 59	72 à 74	45 à 47.	
G.Ord.Gr. 82 à 83	60 à 62	54 à 56	52 à 54	45 à 46	

Betreffende eene volgende afoening werd niets bekend gemaakt.

Wicht der kisten aangenomen op Anno 1916 en 1917, Blad 42 K.G., Gruis 51 1/2 K.G., voorgaande jaren Blad 43 K.G., Gruis 53 1/2.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
7 Dec. 1917..	nom.	110.5/-	293.12/6	30.-/-	52.-/-
30 Nov. 1917..	nom.	110.5/-	291.2/6	30.-/-	52.-/-
8 Dec. 1916..	nom.	152.-/-	185.17/6	30.10/-	58.-/-
10 Dec. 1915..	74/4	76.12/6	168.10/-	27.15/-	78.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	14 Dec. '17	7 Dec. '17	30 Nov. '17	14 Dec. '16	14 Dec. '15
New York voor Middling..	30,70 c	29,95 c	31,20 c	18,30 c	12,25 c
New Orleans voor Middling	28,— c	28,19 c	29,13 c	18,00 c	11,82 c
Liverpool voor Good Middling	22,58d ¹⁾	22,63 d	23,00 d	10,95d ¹⁾	7,54d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 7 Dec. '17	Ooreenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	1703	2754	2068
„ Atlant. Havens	1341	1580	1403
Uitvoer naar Gr. Britannië	1079	1302	783
„ „ 't Vasteland	684	1303	1161
„ „ Japan etc...	—	—	—

¹⁾ Middling. ²⁾ 11 Dec.

Voorraden in duizendtallen	7 Dec. '17	7 Dec. '16	7 Dec. '15
Amerik. havens.....	1271	1570	1589
Binnenland.....	1102	1313	1375
New York	—	143	303
New Orleans	—	466	375
Liverpool	298	558	—

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

De buitenlandsche huidenmarkt is over 't algemeen vast, wat echter absoluut geen invloed heeft op onze binnenlandsche markt.

De maximum-prijzen voor leder doen reeds gedeeltelijk hun invloed gelden en er worden hoe langer hoe minder orders voor inlandsche huiden gegeven. Doordien handelaren geregeld lager gaan met de inkoop wordt de looierij eenigszins ongerust en biedt beduidend beneden maximum-prijzen voor koehuiden. Zaken komen niet tot stand en de stemming blijft flauw. Alleen aanvoer van looistoffen kan verandering in den toestand brengen.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“ van 17 en 24 November).

Londen. Geraffineerde petroleum. De prijzen hebben geen verandering ondergaan en zijn als volgt:

Water White ..... 1 s. 8 1/2 d.
Standard White..... 1 s. 7 1/2 d.

Smeerolie. De prijzen zijn hetzelfde gebleven.

American pale .... £ 28 tot £ 36
American red..... £ 31 „ £ 36
American filt. cyl... £ 31 „ £ 40
American dark cyl. £ 27 „ £ 33

Stookolie en vethoudende oliën worden niet officieel genoteerd.

Benzine. No. 2 ..... 3 s. 9 d.
No. 3 ..... 3 s. 8 d.

In Schotland en Ierland zijn beide merken 1 1/2 d. per gallon duurder.

Terpentijn. De prijs van Amerikaansche terpentijn is opnieuw gestegen, zoodat gedurende de laatst gerapporteerde week voor loco-levering zelfs 100 s. werd betaald; de prijzen voor levering op termijn waren daarmede in verhouding.

16 Nov. 23 Nov.

Loco ..... 94 s. 3 d. 99 s.
December..... 94 s. 6 d. 99 s. 3 d.
Januari/April .. 96 s. 3 d. 101 s. 6 d.

Paraffine. Ofschoon de voorraden voortdurend verminderen, hebben de prijzen geen verandering ondergaan.

Smeltpunt: 140° 7 3/4 d. per lb.
130—132° 7 „ „ „
125—127° 6 1/4 „ „ „
118—120° 6 „ „ „

Liverpool. Petroleum-producten vinden vasten verkoop en Amerikaansch gaat tegen 1 s. 5 d./1 s. 6 d. per gallon. Er is geen Russische olie aan de markt. Voor den kleinhandel staat benzine 3 s. 3 d. per gallon genoteerd.

Bakou, 13 November. Er is voortdurend vraag naar ruwe olie tegen de nieuwe prijzen (96 kopeken per poed) vastgesteld door het Gouvernement voor ruwe Bakou- en Grosuy-olie.

New York. 8 Nov. 15/22 Nov.
Geraffineerd in kisten .. 14,75 15,50 c. per gallon
Standard White in vaten 10,35 11,15 „ „ „
Credit Balances ..... 3,50 3,50 „ „ „
Pennsylvanian Crude .. \$ 3,50 \$ 3,50 per vat.
Philadelphia.
Standard White gaat tegen 10,35 c. per gallon.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

15 December 1917. In de Vereenigde Staten komt de scheepvaart meer en meer onder staatsstoezicht. De Shipping Board wil grooter bevoegdheden dan ze reeds heeft, ten einde oprijving van Occaan-vrachten tegen te gaan. Naar verluidt zijn de vrachten van en naar La Plata havens reeds vastgesteld, en wel tot \$ 18.50 op de net form uitgaand en \$ 20 terug; kolenvrachten bleven gehandhaafd op

ca. 120/-. De time-charter vracht, welke voor de vaart op West-Indië kort geleden nog 35/- bedroeg, is thans 30/- à 32/6 per ton d.w. per maand; voor Zuid-Amerika werden ze van 45/- tot 40/- verlaagd. Naar de Entente-landen bleven de vrachten onveranderd op de net form 230/- naar het Vereenigd Koninkrijk, 260/- naar Fransche Westkusthavens en 360/- naar West-Italië, met 30/- extra van de Golf van Mexico. De officieele noteering voor graan naar Engeland bleef 40/-, doch vermoedelijk worden veel hoogere vrachten aan neutrale schepen betaald (50/- wordt aangeboden); naar West-Italië werd 75/- genoteerd.

De pogingen om onzijdige schepen in Entente-dienst te pressen, met behulp van export-vergunningen voor bunkers en voedsel, worden voortgezet. Een nieuwe eisch werd aan Scandinavische schepen gesteld, n.l. om, behalve de veilige vaart tusschen Noord- en Zuid-Amerika, ook op de Entente-landen te gaan varen. Men neemt aan, de hand te kunnen leggen op 400.000 ton onzijdige scheepsruimte, hetzij door huur of koop, waaronder de in Amerikaansche havens liggende schepen begrepen zijn. Aanbiedingen om Nederlandsche schepen te koopen of te huren werden reeds gedaan.

Berichten over het stopzetten van verscheppingen van Amerika naar de Witte Zee en Wladivostock blijven, niet-tegenstaande officieele tegenspraak, aanhouden. De vrijkomende ruimte zou hoofdzakelijk voor Italië gebruikt worden, en wel voornamelijk voor het vervoer van kolen. Italië heeft 2.000.000 ton kolen aangevraagd, waarvan levering reeds toegezegd werd; de Shipping Board zou 100.000 ton scheepsruimte voor onmiddellijke indiensttreding beschikbaar gesteld hebben.

De levering van kolen voor export en bunkers blijft met groote moeilijkheden gepaard gaan. In de eerste plaats is het gebruik enorm toegenomen, terwijl door arbeiders-kwesties en lage maximumprijzen minder dan vroeger geproduceerd zou worden, voorts zijn de transportmiddelen geheel onvoldoende, niet alleen omdat te weinig wagens beschikbaar zijn, maar vooral omdat niet genoeg locomotieven afgeleverd worden, daar het nieuwe materiaal schier uitsluitend geëxporteerd wordt.

Van de Oost bleven de noteeringen onveranderd. Bevrachters stelden in uitzicht: van rijsthavens 500/- à 600/-, van Karachi 250/- scale, van Bombay 260/- à 275/- d.w., van de Philippijnen 900/- à 1000/- genoteerd, zonder er in te slagen neutrale schepen te krijgen.

Kolenvrachten van Engeland bleven vast. Naar Entente havens werd tot de vastgestelde maximumvrachten afgesloten; voldoende ruimte was echter niet te krijgen, waardoor eenige kolonexporteurs zich genoopt zagen zelf booten aan te schaffen tot zeer hooge prijzen. Naar neutrale havens was veel vraag, doch slechts enkele booten werden bevracht. De vrachten naar Spanje bleven stijgen; van Cardiff naar Barcelona werd het recordcijfer 350/- betaald, in vergelijking met 260/- een maand geleden. Men verwacht, dat de Spaansche autoriteiten eerlang zullen ingrijpen door vaststelling van maximumvrachten. Van de Oostkust naar Scandinavië bleven de vrachten onveranderd op basis van Kr. 190 naar Gothenburg, 10 Kronen extra naar Stockholm.

In Engeland werd een wetsontwerp ingediend, hetwelk beoogt het huidige stelsel van controle op in- en uitvoer te handhaven tot drie jaren na het sluiten van den vrede, waardoor de scheepvaart eveneens onder regeeringscontrole zou blijven. Het tijdperk van drie jaren wordt door den handel vrijwel algemeen als onnoodig en niet in het belang van het land beschouwd; een overgangperiode van een half jaar wordt geacht voldoende te zijn.

De aanbouw van schepen wordt krachtig voortgezet. In de Vereenigde Staten wordt overwogen op de werven continus-arbeid in te voeren; thans wordt veelal slechts acht uur per dag gewerkt. Door dat te veranderen, zou de bouw-capaciteit aanzienlijk vergroot worden. Op 1 November was de bouw van 1151 schepen aanbesteed, over 199 schepen werd nog onderhandeld, een en ander metende 7.858.000 ton. In Engeland werd een viertal nieuwe rijks-werven gevestigd om standaardschepen te bouwen. Inmiddels worden die werven door een groot aantal vaklieden veroordeeld, omdat ze niet noodig zouden zijn, daar de bestaande werven met geschoold personeel gemakkelijk uitgebreid kunnen worden, indien materiaal en werkkrachten te krijgen zijn. Japan is op het oogenblik op de Vereenigde Staten aangewezen ter verkrijging van scheepsplaten en spanten om het bouwprogram te kunnen uitvoeren. Amerika zou 175.000 ton materiaal afstaan in ruil voor 250.000 ton scheepsruimte tot prijzen afwisselend tusschen \$ 170 en \$ 200 per ton, terwijl de schepen niet ouder zouden mogen zijn dan 10 jaar. De onderhandelingen werden eenigen tijd geleden afgebroken, doch volgens de laatste berichten, moeten partijen tot overeenstemming gekomen zijn. Ook uit

Duitschland komen berichten over aanbouw van koopvaardij-schepen; in den laatsten tijd moet ruim 150.000 ton in bestelling gegeven zijn.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
10/15 Dec. 1917	—	—	—	45/-	—	200/- ²⁾
3/8 „ 1917	—	—	—	45/-	—	145/-
11/16 Dec. 1916	—	—	f 18 *)	24/-	f 85**)	140/-
13/18 Dec. 1915	—	—	—	13/6	—	116/8
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstullen)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
10/15 Dec. 1917	—	—	—	—
3/8 „ 1917	—	—	—	—
11/16 Dec. 1916	—	—	f 335,—	500/- ¹⁾
13/18 Dec. 1915	—	—	„ 220,—	340/- ¹⁾
Juli 1914	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Pott Middlesbro'
10/15 Dec. 1917	—	—	—	—
3/8 „ 1917	—	—	—	—
11/16 Dec. 1916	20/-	20/6	22/-	—
13/18 Dec. 1915	21/6	20/6	21/-	—
Juli 1914	4/3	5/4 1/2	5/8	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
10/15 Dec. 1917	69/-	101/3	200/-	130/-	f 32,50	—
3/8 „ 1917	69/-	101/3	200/-	130/-	„ 32,50	—
11/16 Dec. 1916	34/-	59/6	80/-	60/-	„ 8,—	—
13/18 Dec. 1915	fr 43,50	65/-	72/6	38/9	„ 8,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
10/15 Dec. 1917	275/-	550/-	—	190/-
3/8 „ 1917	260/-	550/-	—	190/-
11/16 Dec. 1916	237/6	265/-	—	—
13/18 Dec. 1915	95/-	125/-	—	120/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per zeilschip.

2) Neutrale schepen.

*) Regeeringsvracht f 7,—.

**) „ „ 52,25.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijn stullen per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 10 tot 17 December 1917.

Door den aanhoudenden val van den waterstand bleven de bergvrachten en sleeploopen stijgen. Voor sleeploopen van Duisburg naar Mannheim werd 16 pf. per Centner betaald, terwijl de scheepsvrachten een verhooging van circa Mk. 1,— per ton aantoonen.

De verladingsen in de diverse laadhavens bleven op denzelfden voet voortgaan.

Cauber Pegel is op 1,65 Meter gezakt.

Sleeploopen van Rotterdam naar Duisburg werden met 40 tot 50 cents boven het 50 cents tarief genoteerd.